Redacţiunea, Administraţiunea şi Tipografia:
BRAŞOVU, piaţa mare Nr 22.
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ!
Birourile de anunciuri:
Braşovŭ, piaţa mare Nr. 22.
Inserate mai primesc ŭ în Viena *Rudolf Mosse, Haasenstein & Vogler (Oto Maas), Heinrich Schalek, Alois Herndl, M.Dukes, A.Oppelik, J. Danneberg*; în Budapesta: *A. V Goldberger, Auton Mezei, Eckstein Bernat*; în Frankfurt: *G. L, Daube*; în Hamburg: *A. Steiner*.
Preţul inserţiunilorŭ: o seriă garmondŭ pe o colónă 6 cr. în 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(NUMĔRŬ DE DUMINECĂ)

„Gazeta" iese în fiecare di
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unu anŭ 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
Pentru România şi străinătate
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele postale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Braşovŭ:
la administraţiune, piaţa mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl. pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ şi inserţiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 153.—Anulŭ LII. Braşovŭ, Duminecă 9 (21) Iulie 1889.

Nou abonamentŭ
la
„GAZETA TRANSILVANIEI."

Cu 1 Iulie 1889 stilŭ vechiu s'a deschisŭ **nou abonamentŭ** la care învitămŭ pe toţi amicii şi sprijinitorii foiei nóstre.

Preţulŭ abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria: pe trei lunĭ 3 fl. pe şése lunĭ 6 fl., pe unŭ anŭ 12 fl.

Pentru România şi străinătate: pe trei lunĭ 10 francĭ, pe şése lunĭ 20 francĭ, pe unŭ anŭ 40 francĭ.

Abonamente la numerele cu data de Duminecă:

Pentru Austro-Ungaria: pe anŭ 2 fl. pe şése lunĭ 1 fl.

Pentru România şi străinătate: pe anŭ 8 francĭ., pe şése lunĭ 4 francĭ.

Abonarea se póte face mai uşorŭ şi mai repede prin **mandate postale**.

Domnii, carĭ se vorŭ abona din nou, sĕ binevoéscă a scrie adresa lămuritŭ şi a arĕta şi posta ultimă.

Administraţiunea „Gazetei Transilvaniei".

Braşovŭ, 8 Iulie.

Este o cerinţă de căpeteniă a vieţei şi desvoltării nóstre românescĭ, ca conducĕtorii firescĭ ai poporului sĕ stea în strînsă legătură cu acesta, într'o legătură de iubire şi de încredere. Interesele nóstre naţionale şi de cultură cerŭ cu deosebire ca clerulŭ nostru sĕ fiă pĕtrunsŭ de înalta sa chiămare şi sĕ nu pregete a apĕra necurmatŭ şi în tóte împrejurările poporulŭ încredinţatŭ îngrijirei sale sufletescĭ de tóte relele, sfătuindu'lŭ şi arĕtându-i cărarea, care singură îlŭ póte duce la bunăstare şi fericire.

Ca sĕ-şĭ pótă împlini cu conscienţiositate clerulŭ românŭ acéstă chiămare este de lipsă sĕ îmbrăţişeze cu tótă căldura inimei sale causa naţională a poporului nostru.

Unŭ poporŭ fără drepturĭ nu póte înainta, nu póte deveni nicĭ avutŭ, nicĭ cultŭ, prin urmare îi lipsescŭ condiţiunile cele mai de căpeteniă spre a fi fericitŭ. Preoţii noştri avêndŭ însĕ chiămarea de a stărui pentru fericirea poporului, urméză de aicĭ că ei trebue sĕ lupte împreună cu poporulŭ pentru recâştigarea şi păstrarea acelorŭ drepturĭ naţionale şi bisericescĭ dela carĭ atêrnă viitorulŭ lui.

Étă de ce ni-se umple inima de bucuriă de câte-orĭ vedemŭ manifestându-se strînsa legătură, ce trebue sĕ fiă între preoţimea nóstră şi poporŭ. Étă de ce ne înveselimŭ şi ne întărimŭ în credinţa şi speranţa, ce-o avemŭ în viitorulŭ neamului nostru, de câteorĭ preoţimea română stăruesce umĕrŭ la umĕrŭ cu fruntaşii noştri mirenĭ pentru binele, pentru dreptatea şi libertatea poporului.

In dilele din urmă amŭ fostŭ aşa de norocițĭ a sêmţi adêncŭ acésta bucuriă şi a fi pĕtrunşĭ de acésta credinţă şi speranţă.

Manifestarea de iubire şi de încredere a poporului românŭ din diecesa Caransebeşului cătră noulŭ şi vrednicŭlŭ sĕu archiereu, Nicolae Popea, cu ocasiunea primirei şi a instalărei sale în scaunulŭ episcopescŭ este o prea îmbucurătóre dovadă, că trainice, tarĭ şi puternice suntŭ legăturile, dintre clerulŭ şi poporulŭ nostru, şi că nicĭ vitregele timpurĭ, nicĭ asupririle şi nĕcazurile nesfêrşite, nicĭ uneltirile duşmane nu au putut'o întru nimicŭ slăbi.

Acestu-i faptŭ îmbucurătorŭ i-au datŭ viuă espresiune vorbitorii, carĭ cu cuvinte elocente şi însufleţite au salutatŭ pe Episcopŭ de bunăvenire.

Dér cu puţinŭ înainte ni-s'a mai oferitŭ şi în altă parte, în ţinutulŭ Sătmarului priveliscea înveselitóre şi măreţă a sfintei legăturĭ între preoţimea şi între poporulŭ nostru, amŭ vĕdutŭ şi ne-amŭ convinsŭ, că preoţii noştri sătmărenĭ şi sĕlăgienĭ sciu sĕ fiă adevĕraţĭ preoţĭ şi apĕrătorĭ ai poporului şi ai causei lui drepte.

Amŭ datŭ de repeţite-orĭ espresiune bucuriei, ce ne-a causat'o purtarea leală, démnă şi bărbătéscă a memoraţilorŭ preoţĭ în procesulŭ politicŭ alŭ părintelui Lucaciu. Şi presêmţeamŭ, că cu câtŭ mai multŭ ne-amŭ bucuratŭ noi, cu atâtŭ mai mare a trebuitŭ sĕ fiă mâhnirea contrarilorŭ naţiei nóstre, carĭ lucră nencetatŭ pe faţă şi pe ascunsŭ ca sĕ înstrăineze preoţimea nóstră de causa sfântă naţională a poporului românŭ.

O dovadă nouă despre aceste nisuinţe periculóse ale contrarilorŭ ne dă unŭ comunicatŭ ce'lŭ publică oficiósa „Corespondenţă de Pesta" în numĕrulŭ sĕu dela 12 Iulie.

Numitulŭ comunicatŭ, care fără îndoială a fostŭ inspiratŭ de guvernŭ, recunósce mai întâiu că „procesulŭ din Sătmarŭ a pusŭ în agitaţiune peste mĕsura cuvenită o parte din poporaţiunea de limba română şi că a făcutŭ órecare sensaţiă şi afară de graniţele ţĕrii", apoi se silesce a slăbi importanţa procesului susţiindŭ, că preotulŭ Lucaciu ar fi o „persónă inferióră, mărginită, care puţinŭ de totŭ se interesézá de bunii sĕi conaţionalĭ".

Dér curêndŭ îşĭ dă de golŭ corespondenţa oficiósă veninulŭ, ce i l'a causatŭ acelŭ procesŭ şi ne arată şi causa pentru care este atâtŭ de mâhnită şi neliniştită, dându-se astfelŭ singură de minciună.

Unŭ momentŭ însemnatŭ — dice mai departe comunicatulŭ oficiosŭ — a mai scosŭ la ivélă procesulŭ din Sătmarŭ: mărturisirile unorŭ preoţĭ greco-catolicĭ şi greco-orientalĭ.

Nu-i place organului oficiosŭ ungurescŭ că aceştĭ „omuţĭ bravĭ" au datŭ pe faţă „unŭ órecare şovinismŭ de culóre română-naţională" şi de aceea négă, că ei arŭ avé vr'o influenţă de Dómne ajută asupra credincioşilorŭ lorŭ.

Cu tóte aceste însĕ — şi aicĭ e aicĭ — oficiosulŭ ungurŭ crede că este de lipsă ca cercurile competente sĕ vegheze asupra purtării preoţimei române, ér câtŭ pentru guvernŭ crede, că elŭ de sigurŭ se va îngriji sĕ controleze pe preoţii noştri prin organele de statŭ şi comunale. Totodată îşĭ esprimă speranţa că şi episcopii noştri vorŭ îngriji, ca preoţii românĭ sĕ-şĭ védă de trebile lorŭ preoţescĭ.

Cu alte cuvinte sĕ nu mai facă preoţii noştri „şovinismŭ naţionalŭ" folosindu-se de dreptulŭ lorŭ de limbă, căcĭ atuncĭ agitéză şi provócă îngrijirile guvernului. Preoţii noştri sĕ-şĭ védă numai de patrafirŭ; ce le mai pasă lorŭ de limba şi de drepturile poporului?

Neruşinarea oficiosului ungurescŭ îşĭ ajunge culmea, când încheiă cu frasa cunoscută despre „drepturile şi privilegiile de liberĭ cetăţenĭ, ce le-ar asigura constituţia tuturorŭ".

Liberĭ cetăţenĭ? . . . Şi totŭ se mai cere ca guvernulŭ, cu organele de statŭ şi comunale şi cu episcopii sĕ păzéscă ca preoţii *românĭ* sĕ nu facă politică, *vorbindŭ românesce?* Ce miserabilitate!

Noi, ca şi tótă lumea cultă, ca şi contrarii noştri, în ce-i privesce pe ei, avemŭ alte idei despre înalta chiămare a preoţimei.

De aceea ne-amŭ bucuratŭ atâtŭ de multŭ vĕdêndŭ manifestându-se din nou în diferite părţĭ legătura dintre clerulŭ şi poporulŭ românŭ, sfânta legătură, ce se esprimă în cuvintele preotului: *Preoţĭ cu crucea în frunte!*

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS."

NESUFERITĂ.

„O sĕ fiu nesuferită!" şĭ-a disŭ ea cu hotărîre.

Écă din ce causă:

Mătuşa, după ce Amelia nu mai avea trebuinţă de crescĕtóre, ţinea loculŭ de mamă la nepótă-sa, şi tóte scrisorile, ce-i veniau dela fecioru-sĕu, le lăsa pe masă deschise. Şi find-că Amelia ar fi vrutŭ bucurosŭ sĕ scie, ce scrie tînĕrulŭ şi drăgălaşulŭ ei vĕrŭ — s'o spunemŭ spre ruşinea ei, — în secretŭ de câte-orĭ i-se da prilejŭ cetea tóte scrisorile lui Ghiţă.

Intr'o scrisóre din acestea, mai prospĕtă, găsì următórele rêndurĭ: „De ce nu? O gâsculiţă dela ţéră ar fi partiă fórte bună pentru mine! Voiu veni sĕ vĕdŭ odată „fata."

De astădată Amelia n'a pututŭ ceti mai departe. Intrase mătuşă-sa. Inţelese însĕ îndată starea lucrului.

Vĕrulŭ ei terminase scóla şi căpĕtase condiţiă într'o fabrică mare de maşinĭ. Aşedămêntulŭ acesta era în apropierea unui oraşŭ mare, orĭ-cum însĕ, era la ţéră, şi mătuşa se esprimase de repeţite orĭ: „Ghiţă trebue sĕ se 'nsóre, altfelŭ cum sĕ trăéscă?"

Totodată se anunţase venirea lui Ghiţă.

Amelia nu se 'ndoia mai multŭ, că n'ar fi ea „fata", „gâsculiţa dela ţéră", după care nu trebue decâtŭ sĕ întindĭ mâna.

Ea nu'şĭ vĕduse vĕrulŭ de mai mulţĭ anĭ... din copilăriă. Fotografia şi scrisorile lui i-au plăcutŭ totdéuna, cu tóte astea îşĭ propusese acum cu hotărîre sĕ fiă *nesuferită* faţă de elŭ, cu nasulŭ pe susŭ, pretenţiósă şi alte de soiulŭ acesta. Nu-i trebuia vĕrulŭ ĕsta.

Ce e dreptŭ, ea era fată de crîşmarŭ, şi câte odată era îngrijeată, că fiitorulŭ soţŭ póte sĕ reflecteze la împrejurarea asta. Mirosulŭ îmbĕtătorŭ din crîşmă se mesteca une-orĭ cu mirosulŭ aromaticŭ alŭ grădinei, dér ea căpĕtase o crescere îngrijită. Ea îşĭ avea şi ideale de viéţă hotărîte şi la nicĭ o 'ntêmplare nu voia sĕ fiă tractată de „fată şi gâsculiţa dela ţéră".

Pentru sosirea lui Ghiţă se gătise bine . . . ea, care de altă dată, prin casă umbla mai bucurosŭ în hainele cele mai simple, se sulimenise . . . ea, a cărei faţă plesnia de sănĕtate . . . din întêmplare se făţuise ceva prea multŭ; şi-a făcutŭ o frisură cam complicată . . . ea, pe care códele slobode o înfăţişau atâtŭ de drăgălaşŭ! Pe vĕrulŭ ei îlŭ salută rece . . . ea, care totdéuna era modelŭ de prietinósă şi naturală.

Ghiţă rĕmase uimitŭ.

„Ei! Meliţă, te-ai făcutŭ dómnă cum se cade. Póte că nicĭ nu-i iertatŭ sĕ-ţĭ mai dicŭ „*tu*"?

„Ni-amŭ disŭ dóră vre-odată „tu"? dise ea, ferindu-se a rĕspunde la întrebarea lui.

„Odinióră, când ne sbrănţuiamŭ pentru câte-unŭ fluturelŭ prinsŭ — aşa gândescŭ, c'atuncĭ ne diceamŭ „tu" unulŭ altuia.

Lucrulŭ rĕmase nelămuritŭ. Ea nu-lŭ agrăia cu „tu", elŭ se acomodă surprinsŭ. Se titulau cu „d-ta".

Acésta fŭ întâia învingere a Ameliei.

De casă şi de economia întrégă îngrijea acum Augusta, o copilă orfană, rudeniă tare de departe, care crescuse cu Amelia. De altă dată ele se perêndau în lucru. Amelia însĕ rugase de astădată pe Augusta, ca sĕ îngrijéscă ea de tóte pănă va fi vĕrulŭ ei aicĭ. Şi acum Amelia se prefăcŭ, ca şi când habarŭ n'ar avé de tótă economia. Pe când Augusta întindea mésa, ea şedea la piano fără nicĭ o grije, şi cânta „Valurile Dunărei" de Ioanovicĭ.

Ghiţă intră 'n casă.

„Şi aicĭ Ioanovicĭ!" dise, „nicăirĭ nu póte omulŭ scăpa de acestŭ componistŭ?"

„Şi aicĭ — de ce şi aicĭ? De ce sĕ cântŭ vechiturile din librării de pe timpulŭ lui Adamŭ? De altfelŭ este o credinţă de totŭ greşită a celorŭ din oraşele marĭ, că dóră pe la sate amŭ trăi în altă lume."

„Póte", rĕspunse Ghiţă, „mie însĕ îmĭ place de esemplu: „Arii fără cuvinte", de Medelssohn".

„Mendelssohn... Evreu învechitŭ", adause Amelia scurtŭ.

„Eu voiu cere sĕ mi-lŭ cânte nevasta mea."

„Pe unŭ pianŭ anticŭ cu tonŭ sub-

Primirea P. S. Sale Episcopului N. Popea.

(Coresp. part. a „Gaz. Trans.“)

Caransebeşŭ, 3/15 Iulie 1889.

Prea Sânţia Sa Episcopulŭ Nicolae Popea a sositŭ în Caransebeşŭ Sâmbătă în 1 (13) Iulie după amédĭ în pace şi în deplină sănĕtate. In tótă călĕtoria Sa, Prea Sânţia Sa a fostŭ întêmpinatŭ pe la tóte staţiunile, cu deosebire în Timişóra şi în Lugoşŭ, de o mulţime de poporŭ entusiasmatŭ în frunte cu preoţimea şi cu inteligenţa sa, cu urărĭ de „sĕ trăiéscă“, cu bubuiturĭ de trĕscurĭ, cu vorbirĭ festive de bineventare, care se vedeau că vinŭ din inimĭ învăpăiate de iubire şi de încredere, cu musică, cu buchete de florĭ, cu corurĭ de bărbaţĭ, de copii şi copile, toţĭ îmbrăcaţĭ în haine de sĕrbătóre.

In Caransebeşŭ entusiasmulŭ ajunse la culme. Gara, înţesată de o imensă mulţime, bărbaţĭ şi dame, din locŭ şi veniţĭ din depărtărĭ, dela marginile extreme ale diecesei, ca sĕ întêmpine pe doritulŭ lorŭ Archipăstorŭ. Intregulŭ oraşŭ avea aspectŭ sĕrbătorescŭ. Pe feţele tuturorŭ se vedea zugrăvită bucuria pentru sosirea bărbatului doririlorŭ. Casele împodobite cu covóre, cu ghirlande de florĭ şi verdéţă.

In piaţă douĕ arcurĭ de triumfŭ, pe care se cetiau cuvintele: „*Bine ai venitŭ*“, formate cu gustŭ din florĭ şi verdéţă. Pe stradele oraşului furnica poporulŭ aşteptândŭ cu nerăbdare conductulŭ, care pe la 9 óre séra, cu facle şi cu sute de lampióne şi cu musica oraşului în frunte se pornì dela institutulŭ teologicŭ, mişcându-se printre stradele splendidŭ iluminate şi decorate, şi se oprì înaintea reşedinţei episcopescĭ.

Aicĭ Prea Sfinţia Sa apărù la ferêstră şi nesfêrşite urărĭ salutară ivirea sa. După ce se cântà unŭ imnŭ festivŭ, deputatulŭ sinodalŭ *Coriolanŭ Brediceanu*, salută pe Ilustr. Sa prin următorulŭ cuvêntŭ strălucitŭ, rostitŭ cu tonŭ puternicŭ, pĕtrundĕtorŭ, adevĕratŭ oratoricŭ, care electrisà inimile auditorilorŭ:

„Episcopulŭ diecesei gr. or. române a Caransebeşului, Ilustritatea sa Archiereulŭ Nicolau Popea, întru mulţĭ anĭ sĕ trăiéscă!“

Domnulŭ Dumnedeulŭ părinţilorŭ noştri înduratu-s'a de rugările nóstre şi după scurtă vĕduviă, diecesa Caransebeşului Te are în fruntea sa de episcopŭ sufraganŭ.

Rescriptulŭ regalŭ, prin care s'a întăritŭ alegerea Ilustrităţii Tale de episcopŭ alŭ frumósei nóstre diecese, a amorţitŭ durerea jalei nóstre, şi dela Dunărea bĕtrână până la malurile Tisei campanele bisericei nóstre vestescŭ sĕrbătóre şi bucuria rĕvarsă rade luminóse peste credincioşĭ.

Clerulŭ şi poporulŭ românŭ, pururea loialŭ, este fericitŭ şi pĕtrunsŭ de neştersă mulţămită, fiind-că voinţa sa a aflatŭ prea graţiosŭ audŭ la înaltulŭ tronŭ.

Sinodulŭ eparchialŭ a datŭ „sciinţei“ şi „evlaviei“ Ilustrităţii Tale bine-meritata recunóscere. Sânţitulŭ Sinodŭ episcopescŭ a preţuitŭ „trecutulŭ laboriosŭ“ şi „caracterulŭ nobilŭ“ alŭ Prea Sânţiei Tale, éră nouĕ tuturorŭ aceste însuşirĭ alese ne suntŭ garanţia speranţei într'unŭ mare viitorŭ alŭ diecesei nóstre.

Archiereule Prea Sânţite! Privesce la credincioşii daţĭ păstorirei Tale! Poporŭ cu pietate, cu credinţă curată, cu respectŭ către autoritatea publică, acestŭ poporŭ sĕrbéză diua întrărei Ilustrităţii Tale în reşedinţa episcopéscă plinŭ de însufleţire, vĕdêndŭ că lumina Ţĭ-a deschisŭ porţile reşedinţei, „smerenia“ Ţĭ-a condusŭ paşii, şi virtutea Te-a aşedatŭ în scaunulŭ archierescŭ.

Cunóscemŭ greutăţile înaltei dignităţĭ, ce ocupĭ!

Nemurile trecŭ prin ispite şi cercărĭ, până sĕ între sciinţa într'ênsele şi sĕ înţelégă tăria sufletelorŭ bărbate şi temeiurile dreptului şi ale libertăţii nu pierŭ în viecĭ. Acésta este credinţa nóstră de viéţă. Din acéstă credinţă isbucnesce glasulŭ credincioşilorŭ, ce 'lŭ audĭ, glasŭ de încredere, de respectŭ şi de iubire, acestŭ glasŭ, ce rĕsună acum în tóte unghiurile diecesei — ca harfa lui Aeolus — va ridica cu puterea armoniei pe cei drepţĭ ca stîlpĭ putemicĭ ai bisericei nóstre şi va stinge pe cei slabĭ. Astfelŭ Ilustritatea Ta cu darulŭ facultăţilorŭ rarĭ, carĭ 'Ţĭ suntŭ proprii, cu devotamentulŭ fiilorŭ adevĕraţĭ ai bisericei nóstre şi cu binecuvêntarea ceréscă, vei conduce corabia Eparchiei sigurŭ şi peste furtune.

Ilustrissime Domnule!

Alesŭ cu bucuriă! Intêmpinatŭ cu mândriă! Primitŭ cu iubire frăţéscă, *razimulŭ* Tĕu fiă legea bisericei nóstre constituţionale, *scutulŭ* Tĕu fiă dreptatea, *acoperementulŭ* Tĕu fiă încrederea şi atuncĭ *speranţa Ta*, însoţită de palpitările inimei a sutelorŭ de mii, speranţa Ta, care este şi a nóstră: *Prosperarea bisericei, progresulŭ culturei, întărirea némului românescŭ* o vei vedé cu ochii, şi ca sĕ ajungĭ acéstă rĕsplată, démnă de nobilulŭ Tĕu sufletŭ, ca braţulŭ Tĕu sĕ pórte cu tăriă toiagulŭ eparchiei nóstre, ca înţelepciunea sĕ 'Ţĭ lumineze tóte faptele Tale, ca devotamentulŭ Tĕu către biserică şi naţiune sĕ ardă cu focŭ sfântŭ, nestinsŭ pentru Tine, părintele nostru prea vrednicŭ, ridicămŭ la tronulŭ Tatălui cerescŭ fiescile nóstre rugărĭ, într'unŭ glasŭ strigândŭ:

Episcopulŭ diecesei gr. or. rom. a Caransebeşului, Ilustritatea Sa Archiereulŭ Nicolae Popea întru mulţĭ anĭ sĕ trăiéscă!“

Sub impresiunea scurtei, dér mĕduósei cuvêntărĭ a oratorului, episcopulŭ Popea mulţumì pentru onórea, cu care fù distinsŭ, şi pentru însufleţirea cea mare a *Caransebeşenilorŭ* şi peste totŭ a *Bănăţenilorŭ*, afirmândŭ, că *onórea şi însufleţirea acésta nu se facŭ atâtŭ persónei, câtŭ causei, adecă triumfului, ce l'a reportatŭ constituţionalismulŭ nostru bisericescŭ, împlinindu-se astfelŭ prin întregirea diecesei Caransebeşului una din cele mai cardinale disposiţiunĭ ale organismului nostru bisericescŭ constitutionalŭ.*

Se mai cântară apoi douĕ cântece corale, după care apoi vorbì *Nemoianu*, primarulŭ oraşului, sălutândŭ pe noulŭ episcopŭ în numele oraşului pentru bine-venire. In rĕspunsulŭ sĕu Ilustritatea Sa accentuà, că oraşulŭ Caransebeşului deja în timpulŭ aflărei sale în Sibiiu i-a fostŭ presentatŭ prin o deputaţiune felicitările sale şi că acum simte o duplă bucuriă, că le póte arăta în persónă mulţumirile sale pentru sentimentele manifestate de încredere. Astfelŭ se terminà diua Sâmbetei, „diua cea frumósă“ cum o numescŭ Caransebeşenii, ducêndŭ fiăcine impresiunile cele mai plăcute acasă. Despre instalare, banchetulŭ şi concertulŭ din diua următóre, Duminecă, vĕ voiu scrie cu altă ocasiă.

Intêmpinarea părintelui Lucaciu

în călĕtoria sa dela Sătmarŭ.

In Sătmarŭ. După pronunţarea sentinţei de achitare, d-lŭ Dr. Vasilie Lucaciu, însoţitŭ de d-lŭ advocatŭ Coroianu, voia sĕ se retragă, dér mulţimea, care inundase stradele principale şi piaţa, l'a încunjuratŭ, încât a trebuit sĕ se refugieze de acestŭ valŭ liniştitŭ în cofetăriă şi sĕ adăsteze aprópe o óră cu uşile încuiate. Poporulŭ adunatŭ afară, fără deosebire de naţionalitate, era p'aci, p'aci sĕ între în cofetăriă cu forţa. Era într'adevĕrŭ uimitorŭ sĕ vedĭ mii de ómenĭ înaintea cofetăriei, răpiţĭ de însufleţire, strigândŭ şi aclamândŭ pe părintele Lucaciu. Era poporulŭ muncitorŭ, ca meşteşugarĭ, industriaşĭ şi o mulţime nenumĕrată de liberĭ profesionişti, carĭ s'au inspiratŭ aşa de multŭ de oratoria distinsă a părintelui Lucaciu! Poliţia, vĕdêndŭ acéstă manifestaţiă, a intervenitŭ împrăsciândŭ publiculŭ. Sĕ nu uitŭ a înregistra, că damele din societatea alésă a Sătmarului s'au grăbitŭ, fără nicĭ o considerare la convenţia socială, sĕ facă cunoscinţă personală cu Lucaciu şi sĕ-lŭ felicitezе pentru atitudinea sa plină de resignaţiune bărbătéscă. D-lŭ *Coroianu* a fostŭ asemenea întêmpinatŭ cu ovaţiunĭ din partea advocaţilorŭ şi a juriştilorŭ din Sătmarŭ, şi toţĭ l'au felicitatŭ pentru pledoaria sa strălucită. La órele 12 a avutŭ locŭ unŭ banchetŭ splendidŭ, la sfêrşitulŭ căruia damele române s'au presentatŭ in corpore sub conducerea d-nei Barbulŭ de l'au felicitatŭ şi au predatŭ câte unŭ buchetŭ de o frumseţă rară d-lorŭ Lucaciu, adv. Coroianu şi adv. Ferenţiu.

In Seinĭ. Aicĭ d-lŭ Lucaciu a fostŭ întêmpinatŭ de protopopulŭ *Alecsie Berinde* în fruntea poporenilorŭ sĕi, carĭ, când s'a datŭ josŭ din trenŭ, l'au primitŭ cu aclamaţiunĭ nesfêrşite de „Sĕ trăéscă“. Femeile plângeau de bucuriă, bărbaţii se grăbiau care de care, spre a-i strînge mâna. După câteva cuvinte de încuragiare adresate poporului, părintele Lucaciu a pornitŭ mai departe la Baia mare.

Baia mare. Inteligenţa română, în frunte cu d-lŭ advocatŭ *Ionŭ Popŭ*, afară de vr'o douĕ esceptiunĭ de tristă memoriă, i-au făcutŭ o primire de cele mai simpatice, şi n'au încetatŭ de a da prin graiu viu espresiune admiraţiunei lorŭ pentru infatigabilulŭ, desinteresatulŭ şi entusiastulŭ luptătorŭ Vasilie Lucaciu.

Tĕuţii de susŭ. Aicĭ s'a petrecutŭ o scenă mişcătóre. Tĕuţii de susŭ suntŭ loculŭ de nascere alŭ procesului sensa ţionalŭ. Inaintea şcólei celei nouĕ, în faţa bisericei, imediatŭ lângă birtulŭ, unde s'a ţinutŭ adunarea memorabilă acum trei anĭ, erau postaţĭ în haine sĕrbătorescĭ mai multe sute de ţĕranĭ. carĭ dărindŭ trăsura lui Lucaciu, au începutŭ a striga „Sĕ trăéscă părintele nostru şi alŭ Românilorŭ“! Era imposantŭ sĕ vedĭ pe acestŭ poporŭ, blândŭ şi răbdătorŭ de fire, la culmea însufleţirei, strigândŭ: „Sĕ trăéscă dreptatea, să trĕéscă părintele Lucaciu!“

Şişeştĭ. Mii de ómenĭ din tóte satele din apropiere erau concentraţĭ pe platoulŭ, care dominéză valea sĕlbatică a Şişeştilorŭ, şi unde se zidesce o biserică pompósă sub priveghiarea protopopului Berinde ca architectŭ şi sub a părintelui Lucaciu, biserică în miniatură ca a Sfântului Petru şi Pavelŭ din Roma. Mulţimea, la ivirea părintelui Lucaciu, a eruptŭ în strigăte de „Sĕ trăiéscă“, de ţi-se părea că se sguduie valea Şişeştilorŭ. Femeile plângeau de bucuriă şi alergau la Lucaciu sĕ-i sărute mânile. Din mulţime se audiau strigăte: „Părinte, nu te mai lăsămŭ sĕ plecĭ dela noi“! „Părinte, unŭ cuvêntŭ sĕ ne spui, şi suntemŭ gata sĕ murimŭ pentru D-Ta“! Ce tablou admirabilŭ! Sĕ notezŭ că, femeile şi bărbaţii mai bĕtrânĭ din Şişeştĭ şi împrejurime, timpŭ de o sĕptĕmână câtŭ a ţinutŭ procesulŭ părintelui Lucaciu, óre întregĭ erau în biserică, unde se rugau lui Dumnedeu, ca „sufletulŭ lorŭ sĕ scape din mânile vrăşmaşilorŭ“: şi timpŭ de o sĕptĕmână toţĭ postiră. Diua următóre, adecă la Sf. Petru şi Pavelŭ, la revĕrsatulŭ dorilorŭ au începutŭ a suna trĕscurile. Poporulŭ din împrejurime s'a adunatŭ sĕ fiă de faţă la serviciulŭ divinŭ oficiatŭ de părintele Lucaciu. Biserica şi grădina cea mare a bisericei gemea de-o mulţime de poporŭ. După serviciulŭ divinŭ, părintele Lucaciu le adresà o vorbire, care a storsŭ lacrĕmile poporului. Plângeau ómenii în biserică ca nisce copii; părintele Lucaciu adâncŭ mişcatŭ

ţire“, dise Amelia zimbindŭ. „Sĕrmana d-tale nevastă!“

„Ţĭ-e frică, sĕrmană, de ea, că 'n fine voiu sili-o sĕ pórte şi haine moderne. Puté-voiu fi şi atâtŭ de crudelŭ, nu sciu încă“.

„La totŭ casulŭ, afară la fabrica d-tale îi va fi înfricoşatŭ de urîtŭ soţiei d-tale... eu îi poftescŭ din inimă, ca dilele dintâi sĕ ţină câtŭ de lungĭ.“

„Domnişóră“, — elŭ se vedea aţiţatŭ şi o agrăia domnişóră, „trăesce cineva numai de aceea în lume, ca sĕ-'şĭ petrécă?“

„Când eştĭ nevastă tînĕră, aşa credŭ eu, că ai dreptulŭ sĕ-ţĭ şi petrecĭ“, rĕspunse ea a lene. Şi dĕu, o fabrică mare de maşinĭ nu e în sine unŭ lucru destulŭ de urîtŭ mai alesŭ la unŭ satŭ? La ţéră... fără nicĭ o poesiă... o părticică de oraşŭ, fără nicĭ o frumseţă... o compătimescŭ, biata!“

„Bine! eu sunt împăcatŭ cu sórtea mea, domnişóră Amelia. Imĭ voiu alege de soţiă o fată de ţĕranŭ, o inimă veselă, muncitóre şi îndestulită, roşiă'n faţă, cu zîmbetŭ nevinovatŭ şi cu îmbrăcăminte fără gustŭ... Eu credŭ, că omulŭ póte sĕ-şĭ afle fericirea şi în chipulŭ acesta.“

„Glumescĭ póte! Aşa ceva póte s'o dică unŭ omŭ, care a vĕdutŭ lumea, dér nu o şi face. Şi'n sfêrşitŭ, ţĕranca d-tale nicĭ nu ţĭ-ar puté cânta la pianŭ arii fără cuvinte.“

„Ar fi pagubă, dér omulŭ nu póte sĕ le aibă pe tóte. D-ta vedĭ câtŭ sunt de cu minte. Mai bine sĕ n'ai nicĭ pianŭ, decâtŭ... „Valsŭ de Ioanovicĭ“, dise ea zimbindŭ cu judecată. Acum vedĭ, dragă vere, că noi în faptă avemŭ atragere către douĕ lumĭ diferite, eu adecă am de gândŭ sĕ mĕ consacru de totŭ pentru musică.“

„D-ta, domnişóră, cânţĭ escelentŭ, eu însĕ nu înţelegŭ, ce ai d-ta cu musica.

„Eu... eu... vrĕu sĕ mĕ dedicŭ carierei de concertistă şi sĕ păşescŭ puţinŭ în lumea mare. O, o! aicĭ mĕ prăpădescŭ de urîtŭ, în monotonia asta.“

Ameliei nicĭ prin visŭ nu-i trecea păn' acum sĕ se consacre musicei, deşi în faptă cânta fórte bine la pianŭ. Cu declararea ei voia singurŭ sĕ arate vĕrului ei, că ea vré sĕ jóce rolŭ însemnatŭ în societate.

Elŭ îi gratulà — se vedea că 'n bătaiă de jocŭ — sĕ aibă succese strălucite.

Şi'n decursulŭ serei, elŭ vorbia cu dênsa totŭ ironicŭ, se purta cu ea cu o curtenire exagerată şi se prefăcea, ca şi când faţă de ea ar fi unŭ adevĕratŭ ţĕranŭ.

„Ce nesuferitŭ este!“ îşĭ gândea ea. „Chiar aşa mi-l'am închipuitŭ eu.“

Când şĭ-au luatŭ nópte bună, Ghiţă petrecù pe mamă-sa până la odaia ei. Amelia se duse la a ei, care era cu o tréptă mai susŭ. Ea îi audì pe amêndoi vorbindŭ.

„Dér e de totŭ *nesuferită*“, dise Ghiţă cu nerăbdare.

Ameliei i-se suì sângele în faţă, deşi era singură pe scara cea întunecósă.

Fără îndoiélă, Ghiţă vorbea de ea.

Aşadér a reuşitŭ cu planulŭ ei. Lui i-se părea, că ea este *nesuferită*. Ajunse, abia gâfâindŭ, în odaia ei... în faţa oglindii stetea dusă pe gândurĭ.

Era frumuşică copilă — şi totuşĭ *nesuferită*. Adecă totŭ nu şĭ-a cugetatŭ ea sĕ vină lucrulŭ până într'atâta. Ea cetise prin romane, că eroinele suntŭ rĕsfăţate, nesimpatice, cu nasulŭ pe susŭ, cu unŭ cuvêntŭ *nesuferite*, şi cu tóte astea erau iubite.

„Ea nu voise decâtŭ sĕ dovedéscă vĕrului ei, că dênsa nu e „gâsculiţă dela sate,“ care e de ajunsŭ s'o vedĭ, ca sĕ fi sigurŭ de ea.

De altă parte nicĭ nu voia sĕ-lŭ ia de bărbatŭ, nu! Dér décă ea i-ar fi cădutŭ puţinŭ tróncŭ la inimă, n'ar fi fostŭ rĕu. In taină, asta ar fi aşteptat'o ea. Elŭ însĕ declarà cu hotărîre, că ea e *nesuferită*.

In faptă însĕ, lui îi plăcea multŭ de ea, pentru-că o vedea hotărîtă şi sinceră.

Durere, de aicĭ înainte o sĕ fiă totŭ de către pădure.

Diua următóre era Duminecă. Augusta era ocupată peste mĕsură, trebuia sĕ se facă unŭ prândŭ mai alesŭ. Amelia — într'unŭ neglige elegantŭ frumosŭ — zăcea într'unŭ patŭ atêrnatŭ şi cetia cartea cea mai nouă a lui Ohnet. Ghiţă criticase adecă erĭ aspru scrierile de modă francese.

„Bună diminéţa!“ dise ea cu nepăsare. „Nu mĭ-ai puté spune o librăriă de

de devotamentulŭ poporului şī-a înecatŭ în lacrĕmĭ bucuria ce-o simţia. La eşirea din biserică a fostŭ îmbrăţişatŭ şi sărutatŭ de poporŭ; era o manifestaţiune populară şi din inimĭ isvorîtă. Bieţii ţĕranĭ din Şişeştĭ şi împrejurime, nu mai sciau cum sĕ'şĭ arate iubirea şi bucuria. Trĕscurile au sunatŭ neîncetatŭ de diminéţa până séra, când părintele Lucaciu şi-a urmatŭ drumulŭ.

Asoagiulŭ de josŭ. De cu vreme încă poporaţiunea din trei comune românescĭ: Selsigŭ, Asoagiu şi Ardihatŭ s'a adunatŭ la capĕtulŭ satului Asoagiulŭ de josŭ. Mai spre sérĕ sosiră apoi vr'o 12 călăreţĭ şi mai apoi venerabilulŭ domnŭ *George Popŭ de Băsescĭ*, însoţitŭ de d-nii advocaţĭ Suciu şi Cociauu, de mai mulţĭ preoţĭ şi învĕţătorĭ şi de unŭ numĕrŭ însemnatŭ de studenţĭ universitarĭ şi teologĭ. Era în adevĕrŭ impunĕtóre priveliscea ce ţi-o oferia acestŭ poporŭ plinŭ de viéţă şi de putere. Era târdiu spre sérĕ; d-lŭ dr. Lucaciu, pe care poporulŭ îlŭ aşteptase dela amédĭ, împedecatŭ de şicanele oficiului telegraficŭ din Baia-spriă, a fostŭ nevoitŭ sĕ adasteze multŭ în Baia-spriă, întârdiându-se astfelŭ dela ovaţiunile, ce erau sĕ-i facă ţĕranii din comunele susŭ amintite. *D-lŭ George Popŭ de Băsescĭ*, figura cea mai română şi populară din părţile nordice ale Ungariei, economŭ cu multă greutate, care cunósce nevoile ómenilorŭ, s'a dusŭ în mijloculŭ lorŭ şi le-a adresatŭ cam urmĕtórele cuvinte bine simţite:

„Iubiţii mei fraţĭ! Ne-amŭ adunatŭ aci, ca sĕ ne facemŭ datorinţa nóstră de Românĭ faţă cu celŭ mai harnicŭ dintre ai noştrĭ, care cu puterea învĕţăturii sale înalte ne apĕră pe noi, aşedândŭ la loculŭ lorŭ pe cei ce vorŭ sĕ ne răpéscă averea moştenită dela mama nóstră. Precum vedeţĭ, aşteptarea nóstră s'a cam zădărnicitŭ, întrucâtŭ d-lŭ dr. Vasilie Lucaciu, împedecatŭ póte de nisce întêmplărĭ neaşteptate, n'a putută sĕ fiă martorŭ alŭ bucuriei ce-o simţimŭ, vĕdendu-lŭ scăpatŭ. Imĭ facŭ însĕ datorinţa décă vĕ mulţămescŭ din sufletŭ, că v'aţĭ adunatŭ în numĕrŭ atâtŭ de mare pentru întêmpinarea celui mai bravŭ dintre noĭ. Dumnedeu sĕ vĕ ajute, iubiţĭ fraţĭ şi vĕ dorescŭ din inimă, ca sĕ fiţĭ pururea fericiţĭ şi sĕ nu uitaţĭ, că va'ţĭ născutŭ Românĭ! Şi vĕ mulţămescŭ şi cu acéstă ocasiune, că totdéuna m'aţĭ ascultatŭ!"

Aceste cuvinte bine simţite au fostŭ însoţite la sfrişitŭ de strigăte entusiaste de „Sĕ trăéscă bunulŭ nostru domnŭ George Popŭ! Totdéuna Vĕ ascultămŭ!"

In comuna Ardihatŭ au adăstatŭ o mulţime de feciorĭ românĭ, carĭ apoi la avisulŭ iubitului de poporŭ George Popŭ de Băseşcĭ s'au dusŭ la ale lorŭ.

Băsescĭ. De abia a sosit acasă d-l George Popŭ, când elegantulŭ sĕu óspe, d-lŭ dr. Vasilie Lcaciu, la o óră cam înaintată, se presintă cu o figură veselă şi plină de mândriă în mijloculŭ numĕroşilorŭ óspeţĭ, adunaţĭ la mésa ospitală a d-lui Popŭ. La intrare d-lŭ Lucaciu a fostŭ întêmpinatŭ de graţiósa dómnă *Elena Hossu Longinŭ*, fiica de toţĭ iubită a d-lui *George Popŭ de Băsescĭ*, de vesela d-şóră *Aurelia Cosma* şi de simpatica d-şóră *Cornelia Maniu*. In mijloculŭ satului de asemenea au fostŭ adunaţĭ toţĭ locuitorii din Băsescĭ şi satele vecine cu copiii şcolarĭ, în frunte cu învĕţătorulŭ Chira. Copiiĭ au esecutatŭ o mulţime de bucăţĭ musicale cu o precisiune relativŭ fórte mare. Părintele Vasilie Lucaciu ocupă locŭ între óspeţĭ, ér venerabilulŭ domnŭ *George Popŭ de Băsescĭ* îlŭ bine-ventéză dicêndŭ între altele:

„Ostaşŭ iubitŭ! Eu, George Popŭ, viu acum cu pălăria în mână şi împreună cu toţĭ amicii mei presenţĭ şi absenţĭ îţĭ strigŭ unŭ: „bine ai venitŭ"! Adĭ ca martorŭ ocularŭ alŭ tuturorŭ mişcărilorŭ nóstre de 30 de anĭ încóce viu sĕ-ţĭ dau tributulŭ recunoscinţei mele şi sĕ mĕ închinŭ înaintea Ta.

„Inainte, mereu înainte, ostaşŭ iubitŭ, şi în bine şi în rĕu alăturea voiu fi cu Tine!"

Aceste cuvinte rostite cu o căldură nespusă au fostŭ acoperite de urale nesfêrşite şi au produsŭ o viuă emoţiune printre óspeţĭ şi printre ţĕranii presenţĭ.

După unŭ scurtŭ şi bine simţitŭ rĕspunsŭ alŭ d-lui dr. Vasilie Lucaciu óspeţii s'au retrasŭ. Diminéţa următóre la revĕrsatulŭ dorilorŭ bravulŭ învĕţătorŭ Chira, în fruntea junimei de ambe secsele, s'a presentatŭ la óspe şi ne-a surprinsŭ cu cântece naţionele bine esecutate.

Supurulŭ. In séra de 13 Iulie, pe la órele 10, d-lŭ dr. Vasilie Lucaciu sosesce la Supurŭ ca óspe alŭ dómnei şi alŭ domnului Andreiu Cosma, directorŭ alŭ „Silvaniei" şi proprietarŭ. Primirea, ce i-s'a făcutŭ aicĭ, era imposantă şi meritulŭ revine neobositului luptătorŭ naţionalŭ A. Cosma, care a întrunitŭ la mésa sa totŭ ce are Sĕlagiulŭ şi Sătmarulŭ mai alesŭ în societatea română. Astfelŭ amŭ observatŭ pe energiculŭ şi devotatulŭ George Popŭ de Băsescĭ cu fiica sa. d-na Elena H. Longinŭ, d-lŭ advocatŭ Demetriu Suciu din Sz. Cseh, d-lŭ adv. Demetriu Pappŭ din Vezendŭ (com. Sătmarŭ), d-lŭ Gavrilŭ Szabó, redactorŭ şi profesorŭ în Baia mare, d-nii protopopĭ şi preoţĭ: A. Berinde, V. Pătcaşiu, Erdeli etc., peste totŭ vr'o 40 de persóne. In curte se aflau corurile plugarilorŭ români din Supurŭ sub conducerea d-lui învĕţătorŭ Bobişŭ, şi celŭ din Oltoani şi musica instrumentală a plugarilorŭ români din Craiu-Doroltŭ (comit. Sătmarŭ), carĭ esecutau cu o frumseţe relativŭ admirabilă mai multe cântece naţionale. E de nedescrisŭ bucuria ce au simţit'o óspeţii d-lui Cosma în faţa uriaşului progres ce-lŭ facŭ ţĕranii românĭ. Copiiĭ recitau poesii şi vorbirĭ de bine-venire la adresa d-lui Lucaciu, care a rĕspunsŭ c'unŭ efectŭ estraordinarŭ, storcêndŭ lacrĕmile celorŭ de faţă şi ale ţĕranilorŭ, carĭ se aflau în curte, accentuândŭ solidaritatea ce trebuie sĕ fiă devisa Românilorŭ şi încuragiândŭ pe tinerii românĭ. La mésă s'au rostitŭ mai multe toasturĭ; astfelŭ pentru d-lŭ Lucaciu, pentru d-lŭ George Popŭ de Basescĭ, pentru dómna casei, pentru d-lŭ advocatŭ Coroianu. Memorabilŭ a fostŭ toastulŭ d-lui Popŭ de Băsescĭ, însoţitŭ de repeţitele urale ale óspeţilorŭ.

Acesta este epilogulŭ procesului senzaţionalŭ alŭ dr.-lui Vasilie Lucaciu.

Şimleulŭ-Silvaniei, 15 Iulie 1889.

Raportorulŭ.

Revista politică.

Din năuntru. S'au dusŭ vr'o optŭ sute de Ungurĭ la Parisŭ. In drumulŭ lorŭ au datŭ pe la Kossuth la Turinŭ. Acolo s'au făcutŭ demonstraţii în contra dinastiei, pe care Kossuth nu o póte suferi. Acestŭ faptŭ a făcutŭ sânge rĕu în Viena, şi cei din Pesta, adecă cei dela guvernŭ, s'au grăbitŭ sĕ scuse pe deputaţii ungurĭ, carĭ au demonstratŭ cu Kossuth, dicêndŭ, că numai din pietate către revoluţionarulŭ au făcutŭ acea demonstraţiă şi că nicĭ unulŭ din ei nu s'a gânditŭ sĕ ofenseze casa domnitóre, toţĭ suntŭ „lealĭ". Crédă'i cine va vré pe oficioşii din Pesta, dér de sigurŭ cei din Viena nu'i potŭ crede, din contră trebue sĕ li-se mărescă neîncrederea, vĕdêndŭ, că toţĭ într'o apă se bălăcescŭ, — dovadă că şi o deputaţiă a Kulturegylet-ului, sprijinitŭ de guvernŭ, preşedinte îi e chiar unŭ fişpanŭ, a salutatŭ în Turinŭ pe detronatorulŭ dinastiei, şi că unŭ fiu alŭ lui Kossuth a datŭ o desminţire, dicêndŭ, că cele scrise de diare, că adecă tatălŭ sĕu ar fi vorbitŭ rĕu despre Tisza, nu suntŭ adevĕrate. Cum vedemŭ, corbŭ la corbŭ nu-'şĭ scóte ochii.

Incă nicĭ nu s'au potolitŭ bine lucrurile cu cele petrecute în Turinŭ, şi ĕtă că oficioşii din Pesta suntŭ nevoiţĭ sĕ dea o nouă declarare de „lealitate" faţă cu dinastia şi cu aliatulŭ din Berlinŭ, fiindcă unŭ deputatŭ *néoşŭ* ungurŭ Hentaller, la o serată întocmită la 14 Iulie n. in Pesta, în amintirea dĕrîmărei Bastiliei din Parisŭ acum o sută de anĭ (temniţă în care erau aruncaţĭ de către tiranii dela stăpânire bărbaţii carĭ luptau pentru liberarea ţĕrii de tiranĭ), a toastatŭ pentru dĕrîmarea Bastiliei din Pesta, a citadelei de pe Blocksberg, — toastŭ îndreptatŭ în contra dinastiei şi Austriei — şi fiindcă Ungurii, carĭ s'au dusŭ la Parisŭ, au depusŭ o cunună pe statua lui Gambetta, liberatorului Franciei de Germanĭ.

Din afară. Se respândise scirea, că generalulŭ *Valdersee*, şefulŭ statului majorŭ generalŭ alŭ armatei germane, arŭ fi îmânatŭ împĕratului unŭ memoriu, în care îlŭ sfătuesce pe suveranulŭ sĕ declare rĕsboiu Rusiei. Waldersee desminte acestŭ sgomotŭ printr'o telegramă triméső din Drontheim către „Hamburger Nachrichten". E de observatŭ cu tóte astea, că unele foi germane arŭ vré sĕ împingă lucrurile la rĕsboiu. Ele împută principelui Bismarck, că de câtva timpŭ Germania sufere umilirĭ din tóte părţile lumii. Se vede că foile germane facŭ alusiune la conflictulŭ cu Elveţia în afacerea Vohlgemuth, în care Elveţia nu vré sĕ'şĭ plece capulŭ înaintea Germaniei, apoi la cele ce se petrecŭ în Francia şi în Rusia.

Din Parisŭ se comunică către „Wiener Allgemeine Zeitung", că *escadra francesă* din Marea Mediterană, compusă din trei corăbii de rĕsboiu cuirasate, a primitŭ ordinŭ sĕ stea gata de plecare, la celŭ dintêiu semnalŭ, pentru Levant. Acéstă mĕsură, luată în înţelegere de miniştrii de esterne şi de marină ai Franciei, se pare a sta în legătură cu ferberea din *Creta*, fiindŭ temere de isbucnirea unei revoluţiunĭ în contra stăpânirei turcescĭ. Vorŭ merge şi corăbii de rĕsboiu englese şi ruse la Creta. Primulŭ ministru englesŭ Salisbury a declaratŭ într'o adunare, că deslipirea Cretei dela Turcia pe semne se va şi îndeplini.

Emigranţĭ bosniacĭ şi erţegovinenĭ au trimisŭ, cu ocasiunea aniversărei de o sută de anĭ a *revoluţiei francese*, preşedintelui republicei următórea telegramă: Fiĭ Bosniei şi Erţegovinei, cu tótă ocuparea, îşĭ ţinŭ de datorinţă sĕ felicite pe marele poporŭ francesŭ la serbarea de o sută de anĭ în amintirea marei revoluţiunĭ francese, care a datŭ unŭ îndemnŭ imposantŭ pentru liberarea omenirei şi pentru progresŭ. Dorimŭ, ca Sêrbii şi Francasii sĕ rĕmână totdéuna amicĭ şi sĕ trăimŭ sĕ vedemŭ câtŭ mai curêndŭ *unirea Alsaţiei-Lotaringiei cu Francia, a Bosniei şi Erţegovinei cu Serbia,* scumpă nouă, *cu Muntenegru şi cu celelalte provincii sêrbe,* adĭ încă îmbucătăţite politicesce. Gloriă naţiunei francese!

încredere, dela care aşŭ puté căpĕta cea mai nouă lectură parisiană?"

„Imĭ pare rĕu, domnişóră, nu-ţĭ potŭ servi...... sunt aşa de „neghiobŭ", încâtŭ cetescŭ numai românesce. Dér înainte de a mĕ duce la satulŭ meu, mĕ voiu informa.... dér acum sĕ nu te conturbŭ mai departe.

Se duse dela ea.

Spunêndŭ adevĕrulŭ, ea nu scia de locŭ ce cetesce. Se gândea la acestŭ Ghiţă „nesuferitŭ". Ce face elŭ acum? Ea nu mai putea sta'n patŭ, se furişă ĕră către casă şi ce vĕdŭ? Ghiţă la rên du'i se furişase la Augusta, în bucătăriă. Ce nebuniă, ba chiar necuviinţă! Se nĕcăji seriosŭ pe elŭ. La masă, elŭ povesti, fără nicĭ o sfielă, c'a fostŭ în bucătăriă la Augusta. „Fetelcrŭ tinere le şéde de minune sĕ fiă casnice."

Amelia încremenise. Numai de nu s'ar înamora Ghiţă de Augusta! îşĭ gândea ea cu temere. Fată bună, nu-i vorbă, dér nimicŭ mai multŭ, decâtŭ o servitóre mai bună. Pe lângă aceea stă în relaţiă cu Toderică, fostŭ în serviţiulŭ tatălui Ameliei.

Fórte grea di era pentru Augusta. Către séră mai veniau óspeţĭ şi bucătărésa plecase de-acasă.

„Trebue sĕ taiu şi sĕ gătescŭ iute nisce pui", dise Augusta fără pregetare.

„Viu şi eu cu d-ta", dise Ghiţă, „ca sĕ-ţĭ ajutŭ cu sciinţele mele technice."

Amelia — fără nicĭ o grijă de cină — se puse la pianŭ. Depărtându-se Ghiţă cu Augusta, încetă de cântatŭ. Era totuşĭ prea iritată. Ce nepotrivitŭ dela amêndoi, ce batjocură pentru Ghiţă, ce greşélă din partea Augustei." Amelia se strecură într'unŭ locŭ, de unde putea vedé până la loculŭ unde erau galiţele. Cei doi glumeau şi rîdeau împreună.

Augusta.... deodată ţipă, câtŭ o luă gura. — Sângele îi ţişnea din mână, pentru că se rănise tare.

Amelia, spăriată, alergă într'unŭ suflet la ea. Nĕcazulŭ pentru Augusta ii dispăruse. Se adunară toţĭ cei din casă, Amelia îi legă braţulŭ rănitŭ cu batista ei, care mirosea a rosetă, şi o conduse în casă. Augustei îi părea rĕu numai de cină... cine sĕ ciupelécă acum puii?

„Eu, firesce că eu, Augusto,... n'ai nicĭ o grijă."

Amelia îşĭ încinse unŭ şurţŭ mare, şi iute la bucătăriă. Cu multŭ mai nedeprinsă ca Augusta, ocupaţia nu era uşóră pentru ea. Dér astădĭ se întrecea ea pe ea. Servitórea îi ajută ceva la ciupelit, dér ea pregăti tóte, salata, compotulŭ, ea întinse masa. La timpŭ, tóte erau gata şi era bine. Adevĕratŭ că zulufii de pe frunte i-se stricaseră, sulemenéla se ştersese, haina i se îmboţise, ea însĕ strălucea de mulţumire. Umbla pe lângă óspeţĭ, cu o amabilitate firéscă, de minune.

Augusta şedea în odaia de durmitŭ... Toderică o mângâia.

Ghiţă iritatŭ şi veselŭ, că Amelia se pricepea bine şi la economia casei, se apropiă de Amelia.

„D'apoi d-ta eştĭ o economă escelentă, eştĭ plăcută....

„Deşi cântŭ valsurile lui Ioanovicĭ?" zimbi ea.

„Dér tu de locŭ nu eştĭ *nesuferită*, Melito!"

„Nu totdéuna", adause ea încântată de vorbele lui.

După cină se puse ea la pianŭ şi cântă câteva piese de Cavadia, Ventura şi alţii.

„Admirabilŭ, minunatŭ", murmură elŭ. „Dér vorba cu concertulŭ dóră nu ţĭ-a fostŭ seriósă?

„Incă nu suntŭ de totŭ hotărîtă, vere."

„Póte că totŭ facĭ altă cariera, Meliţo."

„Nu dicŭ ba", rĕspunse ea, „dér franţuzescŭ totŭ voiu ceti, audĭ *tu?*"

Pentru ântêia óră îi dise ea „tu". Elŭ îi prinse mâna şi şopti fericitŭ: „Dragă, scumpă, nesuferită, te iubescŭ!"

„Şi eu nu te potŭ suferi," îi dise ea ascundêndŭ adevĕrulŭ.

(Traducere.) *Moşulŭ.*

Musică exotică la esposiţia din Parisŭ.

In fóia musicală „Neue Musik-Zeitung" din Stuttgart-Leipzig, fascicululŭ Nr. 13, anulŭ X, 1889, găsimŭ sub titlulŭ de mai susŭ, unŭ interesantŭ articolŭ despre desteritatea şi valórea lăutarilorŭ românĭ.

Vorbindŭ autorulŭ articolului F. R. despre musicanţii strĕinĭ, carĭ s'au adunatŭ din tóte părţile lumii în Parisŭ, descrie o scenă fórte interesantă petrecută între marele artistŭ Liszt şi între lău-

SCIRILE ḐILEI.

Sinodŭ archidiecesanŭ în Blașiu. Es. Sa Prea Sânțitulŭ Metropolitŭ Dr. Ioanŭ Vancea prin o circulară cu data de 19 Iunie convócă Sinodulŭ archidiecesanŭ pe ḑiua de 17 Septemvre n. c. în Blașiu. In acestŭ Sinodŭ se va regula cestiunea fondului preoțilorŭ invaliḑĭ, inițiatŭ de Escelența Sa prin dăruirea celorŭ 5000 fl. v. a., și se vorŭ pertracta și alte obiecte de natură administrativă. La acestŭ Sinodŭ va fi representatŭ fiă-care protopopiatŭ prin câte-unŭ preotŭ și protopopŭ tractualŭ.

* * *

Nouĕle hârtii de 1 fl. Abia au ajunsŭ și pe la noi nouĕle note de stat de câte 1 fl. și s'au și luatŭ mĕsurĭ pentru a fi câtŭ mai curêndŭ revocate. Se ḑice, că ministrulŭ austriacŭ de finanțe, Dunaievsky nicĭ n'a consimțitŭ la punerea în circulațiune a acestorŭ note, deórece s'a constatatŭ, că suntŭ defectuóse. Puțină umeḑélă este de ajunsŭ pentru a face, ca sĕ se ștérgă desemnulŭ de pe ele. In circulațiune s'au pusŭ numai din causă, că se simția mare lipsă de note de câte 1 fl. Acum însĕ se lucréză la aflarea unorŭ modele de hârtii de câte 1 fl. cu totulŭ nouĕ, și décă acestea vor fi gata, hârtiile ce s'au pusŭ acum în circulațiune, vorŭ fi revocate.

* * *

Studenții din Parisŭ au luatŭ decisiunea, ca sĕ serbeze în modŭ grandiosŭ inaugurarea noului localŭ alŭ Sorbonei, care se va face la 5 Augustŭ. Ei au invitatŭ pe studenții tuturorŭ universitățilorŭ din lume, ca sĕ asiste la acéstă serbare.

Studenții universității din Bucurescĭ s'au întrunitŭ Vinerĭ séra, pentru a alege o delegațiune, care sĕ-i represinte la acéstă serbare.

* * *

Furtună ingrozitóre. Prorocia astronomului Falb despre „ḑilele critice“ cu furtunĭ și cu rupturĭ de norŭ de astădată s'a adeveritŭ. Asupra Vienei s'a descărcatŭ o furtună violentă în ḑilele acestea, temperatura a scăḑutŭ deodată în modŭ de totŭ simțitorŭ, dér pagube enorme n'a causatŭ. Cu atâtŭ mai înfricoșate au fostŭ ḑilele de 12 și 13 Iuliu pentru Budapesta. Furtuna, ce venia de cătră Viena, s'a descărcatŭ cu tótă tăria asupra acestei cetățĭ. Stradele erau înecate în apă, coperișele caselorŭ asvêrlite de parte, arborĭ smulșĭ din rădĕcină, trăsurĭ cu cai nămolite. O mulțime de persóne, carĭ n'au ajunsŭ sĕ se pótă adăposti bine, s'au înecatŭ. Vasele, ce s'au aflatŭ pe Dunăre, au căḑutŭ jertfa valurilorŭ turbate și cu ele o mulțime de familii, carĭ au întreprinsŭ călĕtorii de plăcere pe Dunăre, au fostŭ înghițite de valurĭ. Furtuna a ajunsŭ și pe la noi, dér mai slăbită.

* * *

Invitare la balulŭ ce se va aranja Dumineca în 28 Iuliu st. n. 1889 în școla fundațională din Borgo-Prundŭ. Venitulŭ curatŭ este destinatŭ în favorulŭ renovărei bisericei gr. cat. din Borgo-Bistrița. Intrarea de persónă 1 fl., de familiă 80 cr. Inceputulŭ la 8 óre séra. Suprasolvirile și ofertele mărimimóse se vorŭ chita pe cale jurnalistică. Președintele: *Moisa Popŭ*, parochŭ-protop. B. Tiha. Secretarulŭ: Dr. *Nic. Hanganuțiu*, medicŭ cercualŭ. Cassarulŭ: *Anchedimŭ Candale*, preotŭ B. Bistrița.

* * *

Mĕsurarea dării pe case. Terminulŭ pentru mĕsurarea dării pe case espiră cu finea anului curentŭ. Pregătirile pentru o nouă mĕsurare vorŭ începe în Augustŭ. Până acum încă nu se scie, décă mĕsurarea se va face pe *trei*, orĭ pe *unŭ* anŭ. Se ḑice, că éră se va întroduce mĕsurarea numai pe *unŭ* anŭ, căcĭ cea de trei ar fi și în paguba statului, și în a unorŭ particularĭ.

* * *

Focŭ mare. Joi la ameḑĭ a fostŭ mare focŭ în Tărlungenĭ, pricinuitŭ de copiii, carĭ s'au jucatŭ cu chibriturĭ. Se ḑice, că au arsŭ edificiile la 30 de economĭ, o stradă întrégă. — De asemenea au fostŭ focurĭ în ḑilele trecute în Slîmnicŭ, în Ocna, în St. Ionŭ, în Șona și în Perșanĭ. Păgubițĭ au fostŭ mai totŭ Românĭ.

* * *

Jăfuițĭ. In nóptea de 16 spre 17 Iulie o bandă de cincĭ hoțĭ a jăfuitŭ în tótă puterea cuvêntului pe doi Românĭ, Stefanŭ Olteanŭ și Hentea Podanŭ, pe délulŭ cetățuei în Clușiu. Fiindcă n'au avutŭ bieții ómenĭ sĕ le dea 5 fl., adecă de fiă-care hoțŭ 1 fl., au fostŭ bătuțĭ și desbrăcațĭ de haine. Olteanŭ a cunoscutŭ pe conducĕtorulŭ bandei, care se ḑice că e Iónŭ Curuțŭ, ḑilerŭ din Deușŭ. Poliția îi urmăresce pe cei cincĭ „cavalerĭ“ de nópte.

* * *

Faptă infricoșată. Se scrie din Oedenburg: Papucarulŭ Gruber din Drassenmarkt a smulsŭ cu puterea dela sînulŭ nevestei sale copilașulŭ de nouă lunĭ, fugì cu elŭ în pădure, unde i-a datŭ trei loviturĭ în capŭ și-lŭ omorî, apoi îlŭ învĕli cu șurțulŭ lui și-lŭ dete unui pĕcurarŭ, ca sĕ-lŭ ducă la nevastă-sa. Sĕlbaticulŭ tată dispărŭ, fără sĕ fiă găsitŭ. Se presupune c'a înebunitŭ.

* * *

Dela poliția din locŭ. Cu ocasiunea têrgului de vite de alaltăerĭ, doi pungașĭ i-au furatŭ într'unŭ modŭ de totŭ rafinatŭ economului Martin Kraft din Rĕșnovŭ 170 fl. — Erĭ nópte a fostŭ găsitŭ zăcêndŭ în piață în stare de totală bețiă o calfă de mĕsarŭ, căruia i-s'a furatŭ césornicculŭ. — Erĭ diminéță a fostŭ împușcatŭ cânele șefului stației dela Dêrste, pentru că se bănuesce c'a fostŭ turbatŭ. Cânele mușcase pe copilulŭ unui lucuitorŭ din Dêrste și chiar pe stăpânu-sĕu. Poliția a trimisŭ o comisiune, ca sĕ cerceteze, spre a lua mĕsurile necesare. — Pe drumŭ dela Brașovŭ cătră Vulcanŭ s'a perdutŭ unŭ pachetŭ cu haine și cu rufe, și unŭ pantofŭ. Celŭ care l'a găsitŭ, sĕ-lŭ aducă la poliția.

* * *

„Musa română“, revistă musicală-literară, după o întrerupere de câteva lunĭ, va apăré érășĭ cu începutulŭ lunei Augustŭ st. v. și va costa până la finea lunei Decemvre 5 fl. v. a. séu 13 lei. Doritorii de a avé acéstă revistă au de a se adresa la redacția revistei în *Blașiu* (Balázsfalva) celŭ mai multŭ până la 20 Iuliu st. n. Revista „Musa Română“ va îmbrăca aceeașĭ haină și va păstra acelașĭ caracterŭ ca și în cursulŭ anului trecutŭ.

Corespondența „Gaz. Trans.“

Sân-Petru, 29 Iunie 1889 v.

Esamenulŭ de véră alŭ elevilorŭ dela școla centrală ortodocsă română din Sân-Petru, la care este afiliatŭ Săcelulŭ și Uciuculŭ, din tractulŭ protopresbiteralŭ greco-orientalŭ alŭ Hațegului, s'a ținutŭ Dumineca în 11 Iunie st. v. sub presidiulŭ zelosului și neobositului domnŭ protopresbiterŭ tractualŭ Iónŭ Rațiu. Intre numĕroșii óspețĭ, carĭ au luatŭ parte la acestŭ esamenŭ, avurămŭ onóre a saluta și pe Ilustra Dómnă, baronésa Nopcsa, consórta deputatului dietalŭ: Nopcsa Elek; pe d-lŭ Iónŭ Cornea, notarŭ de cercŭ în Sântă-Maria, pe d-lŭ Nicolae Sâmzeanŭ, învĕțătorŭ grănițĕrescŭ în Hațegŭ.

Rĕspunsurile elevilorŭ au fostŭ pe deplinŭ mulțumitóre din tóte obiectele de învĕțămêntŭ. Ilustra Dómnă, baronésa Nopcsa binevoì și de astădată a premia pe elevii clasei nóstre, punêndu-ne la disposițiune o sumuliță de 13 fl. 80 cr. v. a., ca sĕ fiă distribuițĭ pentru cei mai diligențĭ elevĭ.

Pentru acéstă faptă marinimósă subscrișii în numele elevilorŭ și alŭ părinților ne ținemŭ de cea mai ferbinte datorință a esprima și pe calea acésta ilustrului óspe mulțumită publică.

Fiă ca elevii clasei nóstre sĕ se bucure mai adeseorĭ de astfelŭ de binefacerĭ, căcĭ multe și marĭ ne suntŭ nĕcazurile și lipsurile.

Paulŭ Erdebeni, parochŭ și președinte alŭ Eforiei scolare.

Gheorghiu B. Reitescu, învĕțĕtorŭ diriginte și secretarŭ alŭ eforiei scolare.

Noulŭ tarifŭ alŭ drumurilorŭ de ferŭ.

Direcțiunea căilorŭ ferate de statŭ r. u. a publicatŭ în întregŭ cuprinsulŭ sĕu noulŭ tarifŭ pe zone, ce se va întroduce dela 1 Augustŭ stil. nou 1889. Mai pe largŭ amŭ arătatŭ acestŭ tarifŭ în Nr. 125 alŭ fóiei nóstre, la care mai adaugemŭ acum din noulŭ regulamentŭ următórele:

Ce privesce persónele: Pentru copiiĭ mai micĭ de doi anĭ, décă suntŭ ținuțĭ în brațe, nu se plătesce nimicŭ. Décă însĕ copiiĭ ocupă în trenŭ locŭ separatŭ, în acestŭ casŭ este a se plăti pentru ei taxa prescrisă pentru copiiĭ dela 2 anĭ în susŭ, până la 10 anĭ, cărora li-se dau următórele favorurĭ: Cu unŭ biletŭ întregŭ potŭ călĕtori 2 copii; unŭ copilŭ cu biletŭ de classa III póte călĕtori pe cl. II; cu biletŭ de cl. II póte călĕtori pe cl. III unŭ copilŭ împreună cu-o persónă mai în etate. In casŭ însĕ, când o singură persónă duce cu sine mai mulțĭ copii mai micĭ de doi anĭ, numai 2 dintre aceștĭ copii potŭ fi scutițĭ de taxe, pentru toțĭ ceilalțĭ este a se plăti taxa prescrisă pentru copiiĭ dela 2—10 anĭ, care taxă se va stabili adecă așa, că 2 copii de acéstă etate vorŭ puté călĕtori c'unŭ biletŭ întregŭ. După cum va fi trenulŭ ce'lŭ va folosi, unŭ copilŭ va puté călĕtori pe cl. I cu biletŭ întregŭ de cl. II și pe cl. II cu jumĕtate biletŭ de cl. III. Décă esistă îndoélă cu privire la etatea copilului, hotărîrea celui mai înaltŭ funcționarŭ alŭ călii ferate, ce va fi de față, e decidĕtóre.

Trecerea dintr'unŭ cupeu de classă mai inferióră într'unŭ cupeu de classă superióră, décă în acesta se află locŭ, se permite pe lângă plătirea diferinței de prețŭ.

In următórele casurĭ călĕtorulŭ póte sĕ-șĭ priméscă îndĕrĕtŭ prețulŭ plătitŭ pentru biletulŭ de călĕtoriă:

1) Décă călĕtorului nu 'i s'ar puté da locŭ în classa, pentru care și-a scosŭ biletulŭ și décă elŭ într'o classă mai inferióră n'ar vré sĕ călĕtorescă. Décă însĕ călĕtorulŭ călĕtoresce într'o classă inferióră din causă că n'a avutŭ locŭ în clasa superióră, pentru care a plătitŭ biletulŭ, elŭ are dreptulŭ a cere sĕ'i se înapoieze diferința de prețŭ.

2) Décă călĕtorului 'i s'ar interḑice a-șĭ continua călĕtoria sa din cause de bóle orĭ din alte cause, elŭ póte sĕ céră sĕ'i se înapoieze banii plătițĭ pentru drumulŭ nepercursŭ de elŭ, precum și pentru bagagiu. Totŭ așa póte cere călĕtorulŭ sĕ i-se înapoieze prețulŭ plătitŭ și în casulŭ, când trenulŭ din anumite cause s'ar opri în drumŭ.

Décă unŭ călĕtorŭ, alŭ căruia biletŭ s'a timbratŭ deja, s'ar întârḑia de trenŭ, elŭ nu mai póte pretinde sĕ i-se

---

tarii românĭ la moșia poetului nostru Vasile Alexandri.

Autorulŭ articolului întroduce acéstă scenă prin a spune că, décă la esposiția trecută din Parisŭ a avutŭ celŭ mai mare succesŭ o capelă de Țiganĭ ungurescĭ, de astădată e cu putință sĕ le ia loculŭ o capelă de lăutarĭ românĭ, deórece prestațiunile unei astfelŭ de capele au însuflețitŭ odată chiar pe Liszt. Apoi urméză astfelŭ:

Petrecêndŭ Franz Liszt la castelulŭ lui Vasilie Alexandri, alŭ celui mai mare poetŭ românŭ, îșĭ esprimà dorința sĕ auḑă și elŭ odată pe aceștĭ caracteristicĭ cântăreți românĭ, și amiculŭ sĕu se și grăbì a dispune sĕ se aducă o astfelŭ de bandă.

Erau Țiganĭ din Iașĭ și conducĕtorulŭ lorŭ se numia Barbu Lăutarulŭ. Toțĭ purtau unŭ felŭ de caftanŭ, care era încinsŭ cu unŭ brâu, căciula era din piele de berbece și ca încălțăminte purtau sandale. Când fură dușĭ în sală, unde era adunată o societate numĕrósă, îșĭ puse fiăcare din ei mâna pe inimă și se complimentară adêncŭ, ér stăpânulŭ casei puse de le dete, dreptŭ salutare, sĕ bea câte unŭ păharŭ de șampaniă. Apoi le făcù unŭ semnŭ: Barbu ridicà degetulŭ arătătorŭ dela mâna dréptă, și în curêndŭ rĕsunà în sală o musică de totŭ caracteristică. Ca instrumente erau viorĭ (lăute), naiulŭ (fluerulŭ ḑeului Panŭ) și cobza, țimbalulŭ, ale cărui córde se batŭ cu ciocanele.

Barbu cântà cu ómenii sĕi mai ântâiu un marșŭ naționalŭ, după a cărui terminare boerii românĭ, carĭ erau de față, îi aruncară plinĭ de însuflețire banĭ de aurŭ în păharulŭ bĕtrânului, ḑicêndu'i:

„Bea, Barbule, bea măestrule!“

Și bĕtrânulŭ Barbu sorbì vinulŭ ținêndŭ banii în gură, pentru-ca apoi sĕ-i scóță și sĕ-i sărute cu pietate.

Urmà apoi o melodiă țigănéscă, care a fostŭ esecutată în modŭ răpitorŭ. Din acéstă bucată respira întréga melancoliă a stepei, dér deodată cântecculŭ fŭ întreruptŭ printr'unŭ strigătŭ șuerătorŭ orĭ prin plânsete ferbințĭ, și instrumentele deteră năvală într'unŭ prestissimo sĕlbaticŭ, ca unŭ regimentŭ de călărețĭ, care merge la atacŭ.

Liszt fŭ răpitŭ cu totulŭ da acéstă admirabilă prestațiune musicală a lăutarilorŭ, dintre carĭ nicĭ unulŭ nu cunoscea notele, și când la fine isbucniră toțĭ în aplause, pășì și elŭ cătră bĕtrânulŭ Barbu, îi aruncà banĭ de aurŭ în păharŭ și ciocnì cu elŭ. Apoi ḑise:

„Tu m'ai învĕțatŭ sĕ cunoscŭ musica ta, Barbule, acum sĕ o auḑĭ și tu pe a mea!“

Marele virtuosŭ se așeḑà la pianŭ, ér óspeții ascultau toțĭ cu încordare amuțindŭ orĭ-ce sgomotŭ.

După o scurtă întroducere, improvisà măestrulŭ unŭ marșŭ..., a cărui melodiă o înfrumsețà cu trilurĭ și cu arppegii. Se părea că elŭ însușĭ e îmbĕtatŭ de melodiă și că a uitatŭ totulŭ împrejurulŭ sĕu; se părea că agitațiunea, ce i-a produs'o esecutarea cântecelorŭ de cătră céta Țiganilorŭ, caută sĕ'șĭ facă drumŭ.... Ascultatorii, fermecați, nicĭ nu respirau. Bĕtrânulŭ Barbu asculta nemișcatŭ cu ochii marĭ deschișĭ și nu'i scăpa nicĭ o notă.

După ce se potolì însuflețirea, ce isbucnì după acéstă improvisare, pășì și Barbu cu păharulŭ sĕu de șampaniă cătră Liszt și'i ḑise:

„Acum e rêndulŭ meu, măestre, sĕ te rogŭ sĕ béi cu mine!“

Pe când marele artistŭ ciocnea cu Barbu, ḑise:

„Hei, Barbule, ce ḑicĭ tu de acéstă melodiă?“

„E frumósă, măestre“, rĕspunse bĕtrânulŭ bardŭ, „încâtŭ eu, décă îmĭ dai voiă, așŭ încerca sĕ o reproducŭ.“

Liszt zîmbì cam cu neîncredere, dér dete din capŭ, că consimte. Apoi se întórse lăutarulŭ cătră orchestra sa, îșĭ proptì vióra sub barbă și cântà marșulŭ... Nicĭ unŭ trilŭ, nicĭ unŭ arpeggio și nicĭ una din celelalte înfrumsețărĭ ale melodiei nu lipsì, notă de notă reproduse Barbu pe violina sa improvisația pianistului. Și orchestra sa îlŭ acompanià, toțĭ membrii ei îșĭ ținură ațîntițĭ ochii asupra bĕtrânului lorŭ conducĕtorŭ și, ca călăuzițĭ de unŭ instinctŭ neamăgitorŭ, îlŭ urmăréu în cea mai fină nuanțare, ce o producea arculŭ sĕu.

Când în fine amuțì celŭ din urmă tonŭ, Liszt sărì în susŭ, îlŭ îmbrărișà ferbinte pe bĕtrânulŭ și răpitŭ strigà:

„Barbule, eștĭ în adevĕrŭ unŭ artistŭ din grația lui Dumneḑeu, tu eștĭ și mai mare decâtŭ mine!“

reîntórcă banii de călĕtoriă și nicĭ sĕ 'i se dea altfeliu de despăgubire; îi stă însĕ în dreptŭ a călĕtori cu acelŭ biletŭ în aceeașĭ di séu în diua următóre, décă imediatŭ după ce a rĕmasŭ de trenŭ îșĭ va arăta biletulŭ șefului de gară și va cere dela acesta, ca sĕ-lŭ provédă cu semnulŭ prescrisŭ pentru ulterióră valabilitate.

Décă călĕtorulŭ, fără a fi provocatŭ, arată conductorului îndată după suirea sa în trenŭ, că din causa lipsei de timpŭ nu și-a pututŭ scóte biletŭ, elŭ are sĕ plătéscă taxa prescrisă cu unŭ plus de 60 cr. Totŭ așa are sĕ plătéscă în casulŭ când cu acelașĭ biletŭ ar vré sĕ călĕtorescă mai departe decâtŭ până unde a plătitŭ, numai câtŭ acésta are s'o declare conductorului înainte, căcĭ décă n'ar declara înainte și ar călĕtori mai departe cu acelașĭ biletŭ, elŭ este clasificatŭ între cei ce călĕtorescŭ fără biletŭ.

Călĕtorii fără biletŭ și cei ce călĕtorescŭ cu biletŭ nevalabilŭ suntŭ supușĭ la o taxă îndoită a drumului percursŭ de ei. Décă însă nu se póte constata anume, la ce gară s'au urcatŭ în trenŭ, ei au sĕ plătéscă îndoitŭ taxa pentru întréga liniă percursă de acelașĭ trenŭ séu celŭ puținŭ au sĕ plătéscă 3 fl. 60 cr.

Décă se află, că unŭ călĕtorŭ cu biletŭ de clasă inferióră călĕtoresce într'o clasă superióră, elŭ are sĕ plătéscă îndoitŭ diferența de prețŭ începêndŭ dela loculŭ unde s'a suitŭ în clasa superióră. Décă însĕ nu se póte constata pe deplinŭ loculŭ unde s'a suitŭ în classa superióră, elŭ are sĕ plătéscă îndoitŭ diferența de prețŭ începêndŭ dela gara la care și-a scosŭ biletulŭ pentru clasa mai de josŭ, respective are sĕ plătéscă o pedépsă de celŭ puținŭ 3 fl. 60 cr.

După începerea călĕtoriei nu este iertatŭ a da biletulŭ altuia. Décă se va descoperi, că cineva călĕtoresce cu biletulŭ altuia, se consideră că călĕtoresce cu biletŭ nevalabilŭ și este supusŭ amendei prescrise pentru aceștia.

Ce privesce bagagiulŭ. Taxa pentru bagagiu se socotesce după bucățĭ în florinĭ v. a., astfelŭ:

După distanță dela:	Pentru bucățĭ în greutate de: 1—50	51—100	peste 100 kl.
1—55 chilometri	0.25	0.50	1.00
56—100 „	0.50	1.00	2.00
peste 100 „	1.00	2.00	4.00

Cu sine în cupeu póte sĕ ducă călĕtorulŭ numai ceea ce îi este de lipsă pentru călĕtoriă, d. e. îmbrăcăminte, micĭ, cutii etc. Potŭ sĕ ia cu sine însĕ și alte obiecte micĭ, décă acestea nu incomodéză pe consoții de călĕteriă. Obiecte carĭ póte ușorŭ sĕ se aprindă, mai vîrtosŭ însĕ arme încărcate, prafŭ de pușcă etc.,cum și orĭ ce fluidităţĭ, carĭ arŭ puté pricinui pagube, nu potŭ fi transportate nicĭ în cupeulŭ pentru persóne, nicĭ ca bagagiu. Vênĕtorilorŭ însĕ, cum și persónelorŭ aflătóre în serviciulŭ publicŭ, li-se permite a-șĭ duce cu sine și armele lorŭ.

Insciințare.

„Societatea Transilvania.“ Cu începere dela I-iu Octomvre st. n. a. c. acéstă societate are de datŭ unŭ stipendiu în sumă de lei (1600) una mie șése sute anualŭ, plus taxe de înscriere și banĭ de drumŭ.

Acestŭ stipendiu se dă pentru litere. Loculŭ studielorŭ va fi Universitatea din Viena.

Doritorii de a ocupa acestŭ stipendiu vorŭ adresa cererile lorŭ în Bucurescĭ, către Comitetulŭ Societății „Transilvania“, *Strada Plantelorŭ 24*, celŭ multŭ până la 25 Augustŭ viitorŭ st. n., însoțite de următórele acte:

1. Actŭ de botezŭ; 2. Atestatŭ de bacalaureatŭ (maturitate); 3. Atestatŭ de perfectă sănĕtate; 4. Actŭ de bună purtare; 5. Actŭ, prin care sĕ se constate autobiografia sa (Circulus Vitae) și în fine 6. O declarațiune, prin care se obligă, ca după terminarea studielorŭ sĕ servéscă în partea locului.

La acestŭ stipendiu potŭ concura numai tinerĭ românĭ din orĭ-ce parte de peste Carpațĭ.

Bucurescĭ, 5 Iulie 1889.

Comitetulŭ Societății.

*

Locurĭ de bursierĭ *la șcóla centrală de agricultură și silvicultură la Herăstrău în Bucurescĭ.*

Bursele la acéstă șcólă se dau fără concursŭ absolvenților de liceu, după ordinea de înscriere. Cererile se vorŭ adresa ministerului agriculturei în Bucurescĭ până la 24 Augustŭ 1889.

Pentru tinerii, carĭ au celŭ puținŭ 4 clase gimnasiale, reale, normale séu comerciale, se va ține concursŭ la 25 Augustŭ 1889, órele 9 diminéța, în localulŭ școlei de agricultură dela Herăstrău, înaintea juriului compusŭ din profesorii școlei.

Pe lângă condițiunea de mai susŭ, aspiranții trebue sĕ întrunéscă următórele condițiunĭ: a) Sĕ fiă Românĭ; b) Sĕ aibă o constituțiă robustă și vêrsta între 17—23 de anĭ împlinițĭ la 1 Septemvre 1889; c) Sĕ fiă vaccinațĭ; d) Sĕ presinte unŭ actŭ dovedindŭ lipsa de mijlóce, liberatŭ de autoritatea comunală și vizatŭ de perceptorulŭ localŭ.

Etatea se va dovedi prin actulŭ de nascere. Mediculŭ școlei va visita pe aspiranțĭ, spre a se convinge asupra constituției lorŭ fisice.

Materiele, asupra cărora vorŭ fi esaminațĭ concurenții, suntŭ următórele: aritmetica, geometria, fisica, tóte ramurele din istoria naturală, geografia și istoria țĕrei.

Asupra acestorŭ materii se va avé în vedere programa școlelorŭ secundare. Se va insista însĕ mai cu sémă asupra fisicei elementare, asupra chimiei mai desvoltatŭ decâtŭ se dă în gimnasii: metaloizĭ și metale; echivalențĭ; nomenclatura și notațiunea chimică, noțiunĭ generale despre analise, chimia elementară a oxigenului, hidrogenului, azotului, carbonului, aerului, apei, acidului carbonicŭ, amoniacului, fosforului, sulfului, siliciului, potasiului, sodiului, calciului, ferului, materiele vegetale, amidonŭ, zaharŭ, celulosa, glutenŭ, chlorofila.

Din mineralogiă se va da mai multă atențiune rocelorŭ celorŭ mai însemnate.

Din botanică: organografia și fisiologia vegetală, mai pe largŭ ca în gimnasiu; clasificațiunea plantelorŭ, artificială și naturală, cele mai cunoscute familii: graminee, leguminóse, crucifere, rosacee, composite, amentacee, ombelifere etc. în desvoltare.

Spre a puté dobândi o bursă, concurentulŭ trebue sĕ obțină la esamenulŭ de admitere celŭ puținŭ media 12 din 20 puncte.

Cererile pentru tinerii de acéstă categoriă se vorŭ adresa direcțiunei școlei de agricultură dela Herăstrău în Bucurescĭ până la 24 Augustŭ 1889.

Posturĭ vacante.

Posturĭ de profesorĭ și invĕțătorĭ. La institutulŭ pedagogico-teologicŭ gr. or. din *Aradŭ* este de ocupatŭ postulŭ de profesorŭ pentru catedra de geografiă, istoriă și limba și literatura română, și postulŭ de profesorŭ pentru catedra de sciințele naturale, economiă și limba germană. Salarulŭ câte 900 fl. pe anŭ și dreptulŭ la quinquenalie. Petițiile suntŭ a se adresa la consistoriulŭ gr or. din Aradŭ până în 22 Iulie v.

Postulŭ de învĕțătorŭ și cantorŭ gr. or. în *Jadaniu*, diecesa Aradŭ. Salarŭ anualŭ de 126 fl. banĭ gata și în naturale: mai multe veniturĭ, 4 jugĕre pămêntŭ arătorŭ, o grădină de 800 stânjinĭ, cuartirŭ ect. Petițiunile suntŭ a se adresa d-lui Archipŭ Munteanŭ, inspectorŭ de scóle, în Mănăstirea Hodoș-Bodrogŭ (p. u. Zádorlak; com. Timișŭ). Terminulŭ de concursŭ 6 (18) Augustŭ.

Postŭ de învĕțătorŭ și cantorŭ gr. or. în *Baratezu*, diecesa Aradŭ. Salarŭ 300 fl. și venitŭ în naturale. Petițiile suntŭ a se adresa d-lui Archipŭ Munteanu în Hodoș-Bodrogŭ (u. p. Zádorlak) până în 20 Iulie st. v. Dela petențĭ se cere, ca mai nainte sĕ cânte la biserică în vre-o Dumінеcă orĭ sĕrbătóre.

Postŭ pentru 3 învĕțătorĭ la școla civilă de fete cu internatŭ a „Associațiunei“ în *Sibiiu*, cu salarŭ anualŭ de 700 fl. și 150 fl. banĭ de cuartirŭ, cum și pentru o învĕțătóre la aceeașĭ școlă, cu salarŭ anualŭ de 400 fl. și provederea completă în internatŭ. Petițiile suntŭ a se adresa comitetului „Associațiunei transilvane“ până la 15 Augustŭ n. c.

Postŭ de învĕțătorŭ și cantorŭ la școla capitală română gr. or. din *S. Sebeșŭ*, archidiecesa Sibiiu. Salarŭ 350 fl., ér după serviciu de 5 anĭ 400 fl. Petițiile suntŭ a se adresa oficiului protopopescŭ gr. or. din S. Sebeșŭ, până în 31 Iulie v.

Postŭ de învĕțătorŭ la școla conf. gr. or. română din *Coșteiu*, protop. Făgetului (com. Carașŭ-Severinŭ). Salarŭ 150 fl. banĭ gata și mai multe venite în naturale. Petițiile suntŭ a se adresa la oficiulŭ protopresbiteratului gr. or. rom. alŭ Făgetului până în 1 Augustŭ v. c.

Postŭ de învĕțătorŭ la școla conf. gr. or. română din *Românescĭ*, protopresb. Făgetului. Salarŭ: 350 fl. banĭ gata și alte venite în naturale. Petițiile suntŭ a se adresa la oficiulŭ protopresbiteralŭ gr. or. rom. alŭ Făgetului până în 24 Iulie v. c.

Postulŭ de notarŭ la judecătoria cerc. din Măhaciu Terminulŭ de concursŭ 26 Iulie.

Stațiunĭ parochiale: *Chisindia*, parochiă gr. or. de cl. II, diecesa Aradului prot. Butenilorŭ. Venitŭ anualŭ 605 fl. Petițiile suntŭ a se înainta comitetului parochialŭ prin oficiulŭ protop. pană la 16 (28) Iulie, când se vorŭ presenta și concurenții.

Denta, parochiă gr. or. de cl. II, diecesa Caransebeșŭ, protop. Ciacovei. Salarŭ: o sesiune parochială cu venitŭ de 385 fl., birulŭ parochialŭ dela 200 case și stola obicĭnuită. Casa parochială lipsesce. Petițiile sĕntŭ a se adresa d-lui Paulŭ Miulescu, protop. în Ciacova. Petenții vorŭ fi pușĭ mai întâiu la probă în cântărĭ și cuvêntărĭ bisericescĭ. Terminŭ de alegere 30 Iulie v.

Stipendii: In alumneulŭ „Jigaianŭ“ din Oradea-mare se vorŭ primi pe anulŭ scol. 1889—90 încă 6 elevĭ românĭ gr. or. dela gimnasiulŭ, școla reală séu academia de drepturĭ din Oradea-mare, cărora li-se va da gratuitŭ provederea completă. Petițiile suntŭ a se adresa până la 1 (13) Augustŭ d-lui protopopŭ Toma Păcală în Oradea-mare, pentru Senatulŭ fundațiunei Jigaiane.

Tipurĭ din viéța animalelorŭ.

Pentru poporŭ și tinerime de Dr. Carol *Rothe*

Traducere liberă.

(Urmare.)

Animalele vertebrate.

Mamiferele.

Caracterulŭ maimuțelorŭ 'lŭ putemŭ cunósce din descrierea cea viuă a călĕtoriului francezŭ Lavaillant.

Acesta avea cu sine în călĕtoriile sale prin Africa de médă-di unŭ paviaпŭ, pe care-lŭ chiăma Kees și care-i era de mare folosŭ. „Eu l'amŭ făcutŭ familiarulŭ meu“, istorisesce elŭ. — „Când aflamŭ fructe séu rădĕcinĭ, pe carĭ însoțitorii mei Hotentoțĭ (ómenĭ din părțile acelea) nu le cunosceau, nu ne atingeamŭ de ele până ce nu le gusta mai întâiu Kees. Décă elŭ le arunca, atuncĭ noi totdéuna damŭ cu socotéla că acelea séu au gustŭ neplăcutŭ séu că erau stricăcióse și atuncĭ le lăsamŭ neatinse. Kees avea încă o însușire și mai prețiósă: elŭ era păzitorulŭ meu celŭ mai bunŭ, căcĭ atâtŭ diua câtŭ și nóptea săria deodată în susŭ la celŭ mai micŭ semnŭ de periculŭ. Prin strigătulŭ sĕu și prin semnele sale de frică noi totdéuna gâceamŭ că inimiculŭ este aprópe fără de a fi băgatŭ cânii ceva de sémă. Aceștia s'au lăsatŭ mai în urmă cu totulŭ în grijea lui Kees și durmeau de totŭ liniștițĭ. Eu luamŭ pe Kees adeseorĭ cu mine la vênatŭ și îndată-ce observa că voescŭ sĕ plecŭ la vênatŭ era plinŭ de bucuriă. Pe cale se suia bucurosŭ pe pomĭ ca sĕ caute după gumi, care-i plăcea fórte tare. Uneorĭ elŭ îmĭ descoperea în câte unŭ unghețŭ alŭ vr'unei stâncĭ séu în câte o scorbură, miere. Când nu găsea nicĭ gumĭ nicĭ miere atuncĭ totdéuna o pățiamŭ cam șodŭ cu elŭ — Elŭ îșĭ căuta atuncĭ rădĕcinĭ și le mânca cu mare plăcere: mai alesŭ îi plăcea unŭ anumitŭ felŭ de rădĕcinĭ, pe carĭ și eu le aflamŭ în paguba lui gustóse și recoritóre, și pe carĭ voiamŭ cu totŭ prețulŭ a le împărți cu elŭ. Dér Kees era viclénŭ, — căcĭ îndată ce găsea câte o astfelŭ de rădĕcină și eu nu eramŭ destulŭ de aprópe de elŭ, ca sĕ-mĭ potŭ lua partea mea, o mânca cu cea mai mare grabă și se uita cu ochii ațîntițĭ la mine. Elŭ mĕsura bine calea ce-o aveamŭ până la elŭ, și eu în totdéuna ajungeamŭ prea târdiu la elŭ. Când însĕ se înșela în socotéla sa și eu ajungeamŭ mai de grabă la elŭ, decum a așteptatŭ, se încerca a ascunde iute rădĕcina; dér atuncĭ îlŭ sîleamŭ cu câte o palmă bună a-mĭ da partea mea. Dealtmintrelea pentru acésta nu se prea mânia pe mine și iute deveneamŭ érășĭ prietinĭ bunĭ ca și mai înainte. Elŭ se pricepea de minune bine a apuca pe furișŭ la mijlócele de traiu, mai alesŭ la lapte care îi plăcea multŭ. Ómenii mei adeseorĭ îlŭ frecau cu biciulŭ pentru astfelŭ de lucrurĭ, dér nicĭ acestŭ mijlocŭ nu ajuta nimicŭ. Eu însumĭ încă-lŭ biciuiamŭ uneorĭ, atuncĭ însĕ fugea dér se reîntorcea la cortŭ până ce nu înopta. Odată voiamŭ sĕ mâncŭ de amédĭ și pe când era sĕ mĕ apucŭ de mâncare am auditŭ de odată glasulŭ unei paserĭ pe care nu-o cunosceamŭ. Am lăsatŭ numai decâtŭ mâncarea, mi-am luatŭ pușca și cu o săritură am fostŭ afară din cortŭ. După unŭ pătrarŭ de óră m'am reîntorsŭ cu paserea în mână, spre marea mea mirare însĕ n'am mai aflatŭ nimicŭ din mâncare: Kees mi-a fostŭ mâncatŭ améda și apoi s'a făcutŭ nevĕdutŭ. De altădată când a mai făcutŭ câte o posnă de acestea se îndatina totdéuna a se întórce fără sgomotŭ pe timpulŭ când beamŭ ceaiu prefăcêndu-se de totŭ nevinovatŭ; și ca și când nu s'ar fi întêmplatŭ nimicŭ se aședa la loculŭ îndatinatŭ, însĕ în séra acésta nu s'a mai arătatŭ de locŭ. Deórece nicĭ în diua următóre nu l'a vĕdutŭ nimenea, eu într'adevĕrŭ am devenitŭ neliniștitŭ și îngrijeatŭ, credêndŭ că l'așŭ fi perdutŭ pentru totdéuna. In diua a treia îmĭ spuse însĕ unulŭ din ómenii mei, care a adusŭ apă, că elŭ a vĕdutŭ pe Kees, déră îndată ce l'a dăritŭ Kees s'a ascunsŭ dinaintea lui. Eu am pornitŭ numai decâtŭ și am căutatŭ crucișŭ și curmedișŭ prin ținutulŭ acela după Kees. Deodată audiiu însĕ unŭ strigătŭ asemenea aceluia ce-lŭ făcea Kees când mĕ reîntorceamŭ dela vênatŭ, și când din întêmplare nu a fostŭ așa de fericitŭ ca sĕ mĕ însoțéscă. Eu mĕ uitaiu împrejurŭ și-lŭ vĕdui cum se încerca a se ascunde în crengile unui arbore. L'amŭ strigatŭ numai decâtŭ pe nume; îi făcui semnŭ sĕ se cobóre și sĕ vină la mine. Déră elŭ nu s'a încredutŭ semnelorŭ mele prietinescĭ și eu am fostŭ sîlitŭ sĕ mĕ suiu în arbore, ca sĕ-lŭ aducŭ josŭ. Ajungêndŭ josŭ, nu a fugitŭ și am mersŭ apoi la olaltă către loculŭ, unde amŭ fostŭ popositŭ. Aicĭ îșĭ aștepta sórtea, déră eu nu i-am făcutŭ nimica, căcĭ totŭ nu mi-ar fi folositŭ nimica. Când se întêmpla, ca sĕ ia din mâncărĭ pe furișŭ, mai întâiu se arunca vina tótă numai pe Kees, și mai totdéuna cu dreptŭ. Odată s'au fostŭ furatŭ în vre-o câteva dile de-a rêndulŭ ouĕle, ce le oua o găină. Eu am voitŭ sĕ mĕ încredințezŭ și sĕ vĕdŭ, că într'adevĕrŭ cine este hoțulŭ ouĕlorŭ. De aceea într'o bună diminéță m'amŭ pusŭ la pândă și amŭ așteptatŭ, până ce a ouatŭ găina. Kees ședea chiar în carulŭ meu; de abia a auditŭ cotcorodĭtulŭ celŭ dintâiu alŭ găinei, prin care făcea cunoscutŭ că a ouatŭ, și sărì numai decâtŭ josŭ din carŭ, ca sĕ fugă la ou. Indată ce m'a vĕdutŭ, a statŭ pe locŭ și se prefăcea, ca și când se legăna încolo și încóce câtva timpŭ și ochii îi luciau într'unŭ modŭ cu totulŭ neobicĭnuitŭ; în scurtŭ elŭ a întrebuințatŭ tótă înșelăciunea, ca sĕ mĕ depărteze din loculŭ unde eram și sĕ mĕ înșele asupra

planului, ce voia sĕ-lŭ îndeplinéscă. Purtarea lui cea făţarnică m'a întăritŭ şi în presupunerea mea; îndată mĕ şi încredinţai despre acésta; pentru ca şi eu sĕ-lŭ înşelŭ, am întorsŭ spatele cătră loculŭ unde a ouatŭ găina; vĕdêndŭ elŭ acésta, numai decâtŭ a săritŭ iute cătră cuibulŭ găinei. Am fugitŭ iute după elŭ şi am ajunsŭ chiar atuncĭ, când a stricatŭ oulŭ şi îlŭ înghiţia. Atuncĭ l'am pedepsitŭ acolo pe locŭ pe mişelulŭ de Kees pentru fapta sa, dér nicĭ acéstă pedépsă aspră nu l'a împedecatŭ a fura érăşĭ ouĕ próspete.

Cimpansulŭ

Cimpansulŭ este unulŭ dintre cele mai marĭ maimuţe. Faţă de elŭ s'au făcutŭ cele mai însemnate observaţiunĭ; aşa l'au vĕdutŭ ómenii îndeplinindŭ pe corăbii serviciile matrozilorŭ, ba încă pe o corabiă elŭ a fostŭ învĕţatŭ a încăldi cuptorulŭ de pâne. Indată ce cuptorulŭ avea gradulŭ de căldură de lipsă, fugia iute la pâneriu (brutarŭ) şi'i da acésta sĕ înţelégă. Altă maimuţă de acestea învĕţase a mânca la mésă ca şi unŭ omŭ cu purtările cele mai bune. In unŭ modŭ cu totului totŭ ciudatŭ se apĕra unŭ cimpansŭ de o mâţă, cu care bucurosŭ se juca şi de ale cărei ghiare fusese cu unŭ prilegiu órecare în modŭ neplăcutŭ sgăriatŭ. Elŭ cerceta cu grije picióreie mâţei şi dupăce a descoperitŭ ghiarele cele ascuţite, le-a ruptŭ pe tóte una după alta cu dinţii cu cea mai mare linisce; de acum înainte a putută sĕ se jóce liniştitŭ cu mâţa.

In menageria (unŭ locŭ unde suntŭ adunate animale vii de multe felurĭ) din oraşulŭ Hamburgŭ audi odată o femeiuşcă (femelă) de cimpansŭ, cu numele Molli, bătêndu-se unŭ cuiu prin dosulŭ unui părete alŭ locuinţei sale. Când a vĕdutŭ că vêrfulŭ cuiului ese din părete, apucà vasulŭ, din carele bea apă şi bătù cuiulŭ érăşĭ îndĕrĕptŭ. Gaura ce s'a ivitŭ după eşirea cuiului din părete i-s'a părutŭ că-i este spre greutate şi ea a încercatŭ a o astupa în deosebite modurĭ aşa, că aduna paie şi alte lucrurĭ micĭ de pe josŭ şi se sîlia a astupa gaura din părete, dér înzadarŭ, căcĭ tóte cădeau érăşĭ josŭ. In urmă ea se suì în unŭ pomŭ, rupse cu dinţii o crénga şi astupà cu acésta gaura din părete. Crénga nu cădu josŭ şi Molli a fostŭ prin acésta pe deplinŭ mulţămită.

Maimuţa capucină séu maimuţa din ţéra Cap.

Acéstă maimuţă, ce se ţine de grupa maimuţelorŭ cu códe lungĭ, este adusă adeseorĭ în Europa; prinsă de tinĕră, ea se póte fórte uşorŭ îmblândi. Puterile ei spirituale suntŭ fórte marĭ. Ea învéţă în curêndŭ a-şĭ cunósce puterile sale şi devine ca o jumĕtate de animalŭ de casă — aşa, încâtŭ o maimuţă de acestea s'a întorsŭ de bună voiă în prinsórea, din care odată a fostŭ eşitŭ. — Ea învéţă multe lucrurĭ, mai alesŭ însĕ numai de acelea, dela carĭ aştéptă órecare folosŭ. Aşa ea învéţă a deschide cutii, a căuta buzunarele domnului sĕu ş. a. Totŭ-odată ea 'şĭ înmulţesce cu timpulŭ cunoscinţele sale. O maimuţă de acestea a primitŭ odată unŭ ou şi pe acela l'a spartŭ aşa de cu ne-grije, încâtŭ atâtŭ albuşulŭ, câtŭ şi gălbiuuşulŭ oului a cursŭ din găóce. A doua óră, când a mai primitŭ unŭ ou, a spartŭ numai puţinŭ cója oului la unŭ capŭ şi bĕù apoi cu grije oulŭ. Unei alte maimuţe de soiulŭ acesta îi da domnulŭ ei totdéuna câte o bucată de zăharŭ învĕluitŭ în hârtiă. Câte-odată îi da şi câte-o vespe învĕluită în hârtiă în locŭ de zăharŭ. Când a primitŭ pentru ântâia dată vespea învĕluită în hârtiă în locŭ de zăharŭ — desfăcù ca totdéuna iute hârtia, ca sĕ scótă zăharulŭ, dér deodată se ivì din hârtiă în locŭ de zăharŭ o vespe, care o şi înţĕpà pe sĕrmana maimuţă. In viitorŭ, de câte orĭ primia zăharŭ séu altceva bunŭ de mâncare învĕluitŭ în hârtiă, ţinea totdéuna lucrulŭ primitŭ la urechiă şi desfăcea hârtia numai atuncĭ, când nu audia nicĭ o mişcare în hârtiă. Aceste maimuţe se sîlescŭ cu totdeadinsulŭ a asculta de semnele domnilorŭ sĕi şi a învĕţa din păţănii. Intêmplându-se sĕ se taie vre-odată cu cuţitulŭ, nu se mai apropie de acelŭ cuţitŭ, decâtŭ cu o grije fórte mare séu de locŭ. După ce o maimuţă de acestea a fóstŭ învĕţată a sparge nucile cu pétra séu cu ciocanulŭ, sparse şi cutii séu alte lucrurĭ, pe carĭ nu le putea desface.

Ordinea a 2-a. Cheiropterele séu animalele ce au la mânĭ şi la picióre o membrană, cu ajutorulŭ căreia potŭ sbura.

La cheiroptere, mulţămită modului lorŭ de viéţă, tare cu greu póte sĕ fiă observată viéţa, orĭ pornirile şi însuşirile lorŭ de cătră ómenĭ. Dér totuşĭ ele dau semne de marĭ însuşirĭ spirituale. Unele soiurĭ se potŭ îmblândi şi le place a fi nutrite cu lapte şi insecte. Tóte felurile însĕ suntŭ tare prevĕdĕtóre şi sciu tare bine, ca sĕ scape de aleşuirile inimicilorŭ lorŭ. Cu o unghiţă, de care este acăţatŭ unŭ fluture, înzadarŭ am încerca sĕ le prindemŭ. Ele se apropie, ce-i dreptŭ, de fluturele ce plutesce în aerŭ, dér descopĕrŭ în curêndŭ funia cea fină a unghiţei şi nu se lasă a fi amăgite, ca sĕ încerce a mânca din acelŭ fluture.

Unŭ gradŭ de socotinţă bătĕtorŭ la ochĭ a observatŭ Kolenati la unŭ liliacŭ. Acestŭ liliacŭ cruţa în modŭ neobicĭnuitŭ pe o mueruşcă de fluture, findcă elŭ a observatŭ, că acea mueruşcă a datŭ nascere la mai mulţĭ bărbătuşĭ, ce-i serviau de o pradă bogată.

Ordinea a 3-a. Insectivorele séu mâncătorii de insecte.

Mâncătorii de insecte se deosebescŭ în parte prin aceea de celelalte animale, că ei îşĭ facŭ locuinţe măiestrite sub pămêntŭ, precum este sobolulŭ şi deosebitele felurĭ de şórecĭ cu botulŭ ascuţitŭ. Toţĭ suntŭ însĕ nisce animale răpitóre micĭ, îndrăsneţe, carĭ prindŭ cu înşelăciunea séu cu puterea pe alte animale mai micĭ şi apoi le mĕnâncă. Din causa trebuinţei lorŭ celei multe de nutremêntŭ, aceste animale aducŭ şi unŭ óre care folosŭ: că stîrpescŭ multe animale stricăcióse.—Sobolii şi şórecii cei cu botulŭ ascuţitŭ, în lipsă de nutremântŭ nu cruţă chiar nicĭ animalele de némulŭ lorŭ.

Ariciulŭ se póte cu timpulŭ şi îmblândi. După-ce este prinsŭ, mai ântâiu este fórte fricosŭ şi petrece mai multŭ în starea lui adunată ca unŭ globŭ. Pe încetulŭ se lungesce şi se uită cu atenţiune (prevedere) împrejurulŭ sĕu. Indatăce observă ómenĭ, este cuprinsŭ de frică şi se adună érăşĭ ca unŭ globŭ. Décă însĕ după multe încercărĭ observă, că nimenea nu-i face vre-unŭ rĕu, se îndatineză cu omulŭ, devine plinŭ de încredere şi blândŭ, la cuvintele blânde ese din loculŭ sĕu ascunsŭ şi bucurosŭ ia cu gura bucăţica cea gustósă din mâna îngrijitorului sĕu; în decursulŭ dilei însĕ elŭ este ascunsŭ în unŭ ungheţŭ, cătră séră începe a fi vioiu. fuge încolo şi încóce p in casă, vênândŭ după insecte.

Ordinea a 4-a. Animalele răpitóre.

Animalele răpitóre şĭ-au câştigatŭ prin tăria şi dibăcia lorŭ domnia peste cele mai multe animale. Nu puţine posedŭ şi unŭ gradŭ mare de puterĭ spirituale, şi unele trebuescŭ numĕrate între animalele cele mai deştepte şi între acestea mai înainte de tóte este de a se socoti cânele celŭ deşteptŭ, acestŭ animalŭ, ce póte că de mii de anĭ s'a împrietenitŭ cu ómenii. Dér şi alte multe felurĭ de animale neîmblâdite din felulŭ acesta posedŭ unŭ gradŭ înaltŭ de cugetare. Séu óre nu a devenitŭ vulpea proverbială? Mâţa şi alte animale de felulŭ acesta suntŭ în privinţa vicleniei tare aprópe de vulpe. La animalele acestei ordinĭ aflămŭ unŭ numĕrŭ mare de esemple în privinţa acésta.

Cânele postilonului (surugiului).

In marca Brandenburg se află unŭ satŭ numitŭ Liebnig. Poştarulŭ de acolo avea unŭ servitorŭ tare credinciosŭ, carele ca postilonŭ avea sĕ facă în tótă diua calea dela Liebnig până la oraşulŭ Crossen; acestuia i-a cinstitŭ domnulŭ sĕu unŭ câne, . arele se îndatina a însoţi mai totdéuna pe noulŭ sĕu domnŭ în dilnica lui călĕtoriă. Intr'o di s'a întêmplatŭ că poşta n'a sositŭ. Poştarulŭ aştepta înzadarŭ. In urmă sosesce séra târdiu cânele postilonului, gâfăindŭ de ostenélă şi lătrândŭ câtŭ se póte de tare, fiindŭ neliniştitŭ în modŭ cu totului totŭ neobicĭnuitŭ. Când a zăritŭ pe poştarŭ, a săritŭ înaintea lui, a începutŭ a urla (hăuli) şi a-lŭ trage cu dinţii de vestminte. Poştarulŭ a presimţitŭ purtarea cea neobicĭnuită a cânelui; poruncesce sĕ i-se pună şéua numai decâtŭ pe calŭ şi suindu-se călare, apucă pe calea ce i-o arĕta cânele. La calea jumĕtate află carulŭ jăfuitŭ şi fără servitorŭ. Cânele fuge iute în tufişulŭ din apropiere şi fiindŭ urmăritŭ de poştarŭ, acesta află în tufişŭ pe servitorulŭ sĕu ucisŭ.

Ocârmuirea a cercetatŭ cu totdeadinsulŭ după făptuitorŭ, dér înzadarŭ.

După unŭ pătrarŭ de anŭ merse într'o di poştarulŭ călare, însoţitŭ de cânele sĕu până la orăşelulŭ Crossen. Reîntorcêndu-se din acelŭ orăşelŭ, étă că cânele sare de-odată ca turbatŭ în unŭ modŭ neobicĭnuitŭ asupra unui tunarŭ, ce stătea răzimatŭ de o casă şi voia cu orĭ-ce preţŭ sĕ-lŭ muşce, deşi până atuncĭ nu a mai fostŭ săritŭ asupra nicĭ unui omŭ. Tunarulŭ s'a apĕratŭ drăcuindŭ şi înjurândŭ. Poştarulŭ, de sine se înţelege, şi-a cerutŭ iertare dela tunarŭ pentru îndrăsnéla cânelui sĕu, cugeta însĕ în sine, că totŭ trebue sĕ fiă ceva în acestŭ lucru neobicĭnuitŭ, că a săritŭ cânele sĕu celŭ de altcum fórte blândŭ fără nicĭ unŭ prilegiu asupra tunarului, care stătea liniştitŭ lângă acea casă. Cuprinsŭ de zăpăcéla acestei întêmplărĭ, îi veni în minte acelŭ cugetŭ, ca sĕ se ducă la mai marele regimentului dela miliţiă şi sĕ-i istorisésca păţania sa, ceea-ce numai decâtŭ a şi făcutŭ. „Dragulŭ meu“, îi dise mai marele regimentului, „aibĭ puţină răbdare, eu voiu merge numai decâtŭ în casarmă şi voiu cerceta asupra prea tristei întêmplărĭ, de care mi-ai istorisitŭ mai adinéurĭ“. Mai marele regimentului plecà numai decâtŭ cătră casarmă, însoţitŭ de poştarŭ şi de cânele acestuia. Ajunşĭ acolo, câtŭ ce zăresce cânele pe tunarŭ, deodată se repede ca turbatŭ asupra lui, îlŭ trântesce la pămêntŭ şi'lŭ urmăresce pe trepte în susŭ cătră podŭ, a cărui uşă era deschisă. Urmăritŭ fiindŭ tunarulŭ de mai marele regimentului şi de alte căpetenii dela miliţiă, precum şi de poştarŭ, aceştia 'lŭ găsescŭ pe tunarŭ susŭ în podŭ în o cameră căutândŭ prin nisce paie. Numai decâtŭ s'au cercetatŭ cu deamĕnuntulŭ acele paie şi s'a aflatŭ acolo o parte din lucrurile furate odinióră dela carulŭ de poştă, când cu prilegiulŭ uciderei servitorului dela poştă.

Va urma.

Din traista cu minciunile.

Te superĭ de 4.

Unŭ cioroiu, plinŭ de atâtea pĕcate, câte găinĭ şi gâsce lipsiéu de prin sate, se duse la preotulŭ sĕ-lŭ spovedéscă. Preotulŭ îi dete unŭ canonŭ aspru: sĕ dică „Tatălŭ nostru“ şi „Născĕtóre“ de 77 orĭ pe di o lună întrégă. Ţiganului i-se părù socotéla mare şi decĭ începù sĕ se têrguiéscă cu preotulŭ, dér acesta rĕmase neînduplecatŭ.

Intr'altă di Ţiganulŭ se duse la preotulŭ, pe care'lŭ găsì în curte gata sĕ plece de acasă.

— Bună diua, părinte!

„Mulţam, fĕtulŭ meu“.

— Bună vremea, părinte!

„Mulţam, fĕtulŭ meu“.

— Norocŭ bunŭ, părinte!

Preotulŭ îşĭ încreţi sprîncenele, dér totuşĭ îi mulţămì.

— Sĕ dea Dumnedeu bine, părinte! grăì Faraonulŭ a patra óră.

Vĕdêndŭ acum părintele, că ciórа face şagă, îşĭ ridicà băţulŭ ca sĕ-lŭ lovéscă.

— Haoleo, sfinte părinte, dér uşorŭ eştĭ la supĕrare — grăì Faraonulŭ ferindu-se din cale — te superĭ de 4, şi Tatălŭ sfântŭ din cerŭ sĕ nu se supere de 77?

MULTE ŞI DE TOATE.

Inşelătoria la loteria mică.

Mare sensaţiă a făcutŭ în tótă ţéra întêmplarea ne mai pomenită a Ungurului Melchiorŭ *Farkas*, care câştigase în luna asta 480,000 fl., adecă o jumĕtate de milionŭ, în loteria mică din Timişóra. Se scie preste totŭ, că loteriile suntŭ sĕrăciă pentru ţĕrile, în carĭ se mai susţinŭ. Numai în Austro-Ungaria şi Italia mai esistă astfelŭ de aşedăminte, carĭ nu suntŭ decâtŭ unŭ isvorŭ de sĕrăcire pentru o mare parte din locuitorii acestorŭ ţĕrĭ, carĭ prin jogulŭ de loteriă ajungŭ la sapă de lemnŭ. Dér sinuciderile, carĭ se întêmplă din causa jocului nebunŭ la loteriă, cine le mai bagă în sémă?

Destulŭ că norocului lui Farkas a pusŭ pe mulţĭ pe gândurĭ, făcêndu-i sĕ se întrebe: ce visŭ minunatŭ a pututŭ avé acestŭ Ungurŭ, de a pusŭ în loteriă ca sĕ câştige o jumĕtate de milionŭ? Multe minunĭ se întêmplă în Ţéra-Unguréscă. Dér asta era prea cu córne. Nu-i vorbă, statulŭ s'a arĕtatŭ galantŭ, a plătitŭ câştigulŭ numai decâtŭ lui Farkas, care a plecatŭ apoi la Viena, unde s'a preumblatŭ câteva dile. Vine pe urmă în Budapesta, dăruesce cu miile pentru *Kulturegylet* şi *scriitorii ungurĭ* (fórte potrivitŭ!), promiţêndŭ (îi da mâna sĕ promiţă) că va dărui şi mai multŭ, décă va scăpa de alte dărĭ.

Dér ce sĕ vedĭ? Direcţiunea din Viena întrébă la direcţiunea unguréscă din Timişóra, décă nu s'a făcutŭ vre-o mişculanţă la tragere? Cercetările făcute au avutŭ unŭ resultatŭ surprindĕtorŭ şi ne mai auditŭ în ţéra unguréscă. Inşelăciunea s'a datŭ pe faţă şi Farkas, celŭ de toţĭ invidiatŭ, este adĭ nenorocitŭ. Elŭ petrece acum în temniţă cu alţĭ doi funcţionarĭ dela direcţiunea loteriei din Timişóra. Ca tovarăşŭ în geşeftŭ li se va asoţia în curêndŭ şi o femeiă misteriósă, cunoscută sub numirea „femeia cu haine negre“, pe care poliţia a urmărit'o şi a arestat'o.

Geşeftulŭ de câştigŭ l'au deprinsŭ aceştia mai dinainte. Se vorbesce că Farkas a făcutŭ şi mai înainte trei câştigurĭ marĭ, totŭ la acéstă loterie. Elŭ susţine că tóte câştigurile lui suntŭ o urmare a combinaţiei lui (mai bine a lorŭ) minunate; 200,000 fl. i-a confiscatŭ statulŭ deja. Vorŭ suferì de sigurŭ şi Kulturegyletulŭ şi scriitorii ungurĭ. Cercetarea încă nu este terminată.

*

Despre eclipse.

(Credinţe poporale.) Se scie, că în sĕptĕmâna trecută a fostŭ o eclipsă parţială de lună. Étă câteva noţiunĭ şi detalii asupra acestui fenomenŭ naturalŭ, totodată dămŭ şi câteva credinţe poporale în acésta privinţă:

Eclipsele lunare se întêmplă când este luna plină; şi când în acelaşŭ timpŭ; sórele apunêndŭ, luna rĕsare. Atuncĭ globulŭ nostru se află în liniă dréptă între sóre şi lună. Luna îşĭ împrumută lumina ei dela sóre, ale cărui rade se reflectă prin ea asupra globului pămêntescŭ şi producŭ lumina lunei. Se întêmplă, dér că pămêntulŭ sĕ fiă în dreptulŭ sórelui şi sĕ facă umbră lunei şi atuncĭ ea se întunecă şi se face, cum se dice, eclipsă. Când pămêntulŭ umbresce totŭ disculŭ lunei, se face eclipsă totală, şi când umbresce o parte, se face eclipsă parţială, după cum a fostŭ şi eclipsa acésta. Decĭ eclipsa este visibilă pentru toţĭ locuitorii pămêntului din emisferulŭ cu faţa spre luna plină.

Fiindŭ vorba de eclipsă, credemŭ că ar fi nemeritŭ a arăta cum unele popóre inculte credŭ, cumcă sórele sêu luna întunecată se mănâncă de vêrcolacĭ, sêu bălaurĭ, sêu smei. Étă şi două anecdote în acésta privinţă:

Nisce locuitorĭ din * au spintecatŭ unŭ animalŭ scoţêndu-i intestinele ca sĕ scótă luna afară, pe care credeau ei că o înghiţise animalulŭ pe când bea apă dintr'unŭ lacŭ, în care se reflecta disculŭ lunei şi care s'a întêmplatŭ tocmai atuncĭ a se eclipsa.

La 29 Iunie 1860, s'a afişatŭ în totŭ oraşulŭ cantonului din China următórea circulară privitóre la viitórea eclipsă lunară:

„Mandarinulŭ Lu, guvernatorŭ etc. Rugaţi-vĕ a se da ajutorŭ lunei ca sĕ nu se înghiţă în a 15 a ḑi a lunei, a 6-a a anului, a 10-a a secolului curentŭ. Luna, care este ameninţată a fi mâncată de smeu, se va eclipsa în aceea ḑi 6csŭ la 11 ore şi 10 minute; toţĭ Mandarinii, civilii şi militarii cu totŭ poporulŭ sunteţĭ datorĭ a stărui, apĕra şi scăpa luna de o astfelŭ de nenorocire îngrijitóre; băgaţĭ de sémă sĕ nu cumva sĕ călcaţĭ acestŭ ordinŭ."

*

Retragerea de banĭ vechĭ.

De câte-orĭ se retragŭ din circulaţiune vre-unŭ felŭ de banĭ de hârtiă d'ai statului sêu d'ai băncii, statulŭ, respective banca, câştigă sume enorme. Astfelŭ, la retragerea pieselorŭ de 5 fl. din 1866, nu s'au presentatŭ, pentru schimbare 260.000 bucăţĭ. Statulŭ a profitatŭ prin urmare fl. 1,300.000. Câtŭ de mare a fostŭ câştigulŭ statului la piesele de 1 fl., alŭ cărorŭ terminŭ ultimŭ de rescumpĕrare a espiratŭ la 30 Iunie a. tr., nu se scie. Décă însĕ se ia în considerare, că de regulă circuléză 60—70 milióne bucăţĭ, pe când de cele de 5 fl. cam 25 milióne, atuncĭ poţĭ conchide cu siguritate, că profitulŭ a trebuitŭ sĕ fiă însĕmnatŭ. Banca austro-ungară a câştigatŭ la hârtiile de 10 fl., revocate, dér nepresentate, 725.380, ér la piese de 100 fl. a resultatŭ unŭ profitŭ de 367.100 florinĭ.

Este bine totdéuna, ca atuncĭ, când se introducŭ banĭ noi, bună-óră ca acum piesele de 1 fl. cu deosebire ţĕraniii sĕ fiă cu mare băgare de sémă, sĕ-şĭ *schimbe piesele vechĭ cu de cele nouu*. Numai aşa se potŭ încungiura pierderĭ considerabile de banĭ.

*

De silă mânâncĭ şi plăcinte.

Ḑilele trecute s'a pertractatŭ la o judecătoriă din Viena unŭ casŭ destulŭ de ciudatŭ. Friedrich Echt era acusatŭ, c'a mâncatŭ într'unŭ birtŭ cu intenţiune, ca pe urmă sĕ se facă nevĕḑutŭ şi sĕ nu plătéscă.

Judele. Cu ce justificĭ purtarea d-tale?

Acusatulŭ. Eram silitŭ sĕ facŭ ceea ce am făcutŭ. Eram strîmtoratŭ. Fómea m'a dusŭ în birtŭ, cu gândulŭ, sĕ mânâncŭ fórte puţinŭ.

Judele. Dér ai mâncatŭ ca unŭ baronŭ.

Acusatulŭ. Asta a fostŭ urmarea posiţiei strîmtorate, în care mĕ aflamŭ. După ce m'am săturatŭ cu bere şi pâne, voiamŭ sĕ lasŭ chelnerului dreptŭ garanţă unŭ biletŭ dela muntele de pietate (Casa de zălogire, Versatzamt). Dér în momentulŭ acela întrară în birtŭ ómenĭ mai mulţĭ şi n'am pututŭ întra în învoelĭ cu elŭ. Nu mĭ-a rĕmasŭ alta, decâtŭ sĕ totŭ mai cerŭ câte ceva, ca sĕ nu tragŭ luarea aminte asupra mea; astfelŭ am comandatŭ....

Judele. Carne pe grătarŭ?

Acusatulŭ. Da.

Judele: O prăjitură?

Acusatulŭ: Da.

Judele: Şi încă ceva?

Acusatulŭ: Adevĕratŭ.

Jvdele: Una-alta, ai mâncatŭ... pănă când?

Acusatulŭ: Cincĭ óre întregĭ. Mĕ aflamŭ într'o strîmtorare înfricoşată, necontenitŭ veniau óspeţĭ, de carĭ îmĭ era ruşine. — Chelnerulŭ a mărturisitŭ, că acusatulŭ n'a voitŭ sĕ'lŭ înşele şi că mâncarea e plătită deja. Pîrîtulŭ a fostŭ eliberatŭ.

*

Ce face prostia.

Ţĕranulŭ, de care amŭ vorbitŭ în Nr. 137 alŭ „Gazetei" cu data de Duminecă sub rubrica acésta, din 150 fl. s'a alesŭ în sfêrşitŭ cu 38 fl. Sĕ fiă de învĕţătură şi pentru alţii.

PENTRU HUMORŬ.

Una pentru alta.

Farmacistulŭ (apotecarulŭ) *Fă-pravurĭ* şi funarulŭ *Ştrengŭ* erau vecinĭ, ogrăḑile lorŭ erau câtŭ se póte de aprópe una de alta. Durere însĕ, că vecinii trăiau în vrăşmăşiă. Din ce s'a trasŭ duşmănia lorŭ, nu vomŭ cerceta aicĭ, destulŭ că esista. Şi décă li se da ocasie unde a'şĭ face unulŭ altuia neplăcere, sêu décă se aflau în plăcuta posiţiă, de a se păcăli unulŭ pe altulŭ, puteai fi mai multŭ decâtŭ sigurŭ, că acésta se va întêmpla, ceea ce scia deja întregŭ orăşelulŭ.

Odată s'au fostŭ înmulţitŭ guzganii (cloţanii) pe teritorulŭ măestrului *Ştrêngŭ* în numĕrŭ atâtŭ de considerabilŭ, încâtŭ elŭ nu mai putea suferi acéstă plagă. O astfelŭ de năpaste trebuia întêmpinată. I-se strîngea inima funarului nostru, când se vĕḑu silitŭ a se decide sĕ mérgă în farmacia (apoteca) vrăşmaşului sĕu de mórte, spre a cumpĕra dela acesta unŭ lécŭ în contra nĕcazului sĕu urîciosŭ. Din nenorocire elŭ află pe stăpânulŭ însuşĭ în farmaciă.

„Poftescŭ de cincĭ-ḑecĭ de creiţarĭ otravă pentru guzganĭ, calitatea primă!" Cu aceste cuvinte, ce le scóse din gură numai cu anevoiă, întră în farmaciă. Privilegiatulŭ amestecătorŭ de veninurĭ pentru guzganĭ se uita la elŭ cu nisce ochĭ de inchisitorŭ.

„Ce poftescĭ?" îlŭ întrebă acesta — fără de a fi fostŭ nevoitŭ — în tonulŭ celŭ mai seriosŭ de pe lume.

„De cincĭ-ḑecĭ creiţarĭ otravă pentru guzganĭ!" — repetă întrebatulŭ cu nerăbdare.

„Hm! hm! Şi spre ce scopŭ, décă 'mi-e iertatŭ sĕ te întrebŭ?"

„O drace —! spre a face capĕtŭ nenumĕratelorŭ bidigănii, carĭ năvălescŭ la mine din ograda D-tale!"

„'Mĭ pare de totŭ rĕu! *Dér unui omŭ atâtŭ de iritatŭ* nu-i potŭ vinde astfelŭ de articulĭ periculoşĭ fără *certificatŭ de permisiune!* Câtŭ de uşorŭ s'ar pute, ca chiar D-Ta însuţĭ sĕ te periclitezĭ: Intr'adevĕrŭ trebue sĕ regretŭ, deşi cu mare neplăcere!" Ḑicêndŭ acestea, fabricantulŭ de pilurĭ se retrase c'unŭ rîsŭ triumfătorŭ în laboratoriulŭ sĕu, lăsândŭ în prăvăliă pe bietulŭ măestru de funii cuprinsŭ de furiă nespusă. — Unŭ lucru e sigurŭ: pentru guzganĭ a fostŭ incidentulŭ acesta în totŭ casulŭ nu numai fórte plăcutŭ, dér şi priinciosŭ.

Câte-va sĕptĕmânĭ după acésta se tăiă la farmacistulŭ unŭ porcŭ, după-cum e obiceiulŭ în orăşelele de provinţă la familiile cu ceva stare. Dér ce sĕ veḑĭ! în momentulŭ când gliganulŭ menitŭ de a fi tăiatŭ, trebuia sĕ fiă trasŭ în susŭ, pentru ca sĕ se pótă scurge sângele, află, că lipsescŭ funiile necesare şi neîncungiurabile spre acestŭ scopŭ. *Periculum in mora!* In trema, sa ca nu cumva acestŭ actŭ atâtŭ de importantŭ pentru economia casei sale, — sĕ fiă împedecatŭ, *Fă-pravurĭ* alŭ nostru alérgă cu cea mai mare iuţélă pe după colţulŭ casei în prăvălia funarului. Măestrulŭ era însuşĭ de faţă.

„O funie! pentru Dumneḑeu! o funie!" strigă elŭ încă de departe vrăşmaşului sĕu de mórte; „trebue sĕ acăţămŭ porculŭ, altfelŭ perdemŭ totŭ sângele!"

Fabricantulŭ *Ştrengŭ* nu se mişcă din locŭ, sta ca pironitŭ. In sfîrşitŭ ḑise în pause şi accentuatŭ: „Aşŭ fi unŭ nebunŭ, décă aşŭ vinde — *unui omŭ atâtŭ de iritatŭ — o funiă!* Creḑĭ D-ta, că eu mĕ voiu espune învinuirei a fi sprijinitŭ o sinucidere? Adă-mĭ mai întâiu — *certificatulŭ de permisiune!!*"

Călendarulŭ sĕptĕmânei.

Iulie are 31 ḑile. Cuptorŭ.

1889 Ḑilele sĕptĕm.	Călendarulŭ Iulianŭ	Călend. Gregorian	Sórele rĕsare	Sórele apune
Dum.	9 S. M. Pancratie	21 Pracsedis	4. 21	7. 39
Lunĭ	10 SS. 45 Mc. d. Nicop.	22 Mar. Magd.	4. 22	7. 38
Marţĭ	11 Muceniţa Eufemia	23 Apolinaris	4. 23	7. 37
Mercurĭ	12 Muc. Proclu şi Ilarie	24 Cristina	4. 24	7. 36
Joi	13 Sob. Ach. Gavriilŭ	25 Iacobŭ Ap.	4. 25	7. 35
Vinerĭ	14 Apost. Achila	26 Ana	4. 26	7. 34
Sâmb.	15 SS. M. Chiric şi Iul.	27 Pantaleonŭ.	4. 27	7. 33

Tergulŭ de rîmătorĭ din Steinbruch. La 14 Iulie n. starea rîmătorilorŭ a fostŭ de 131.843 capete, la 15 Iulie au întratŭ 1166 capete şi au eşitŭ 1326 rĕmânêndŭ la 15 Iulie unŭ numĕrŭ de 131.683 capete. — Se noteză: marfa *ungurescă* veche, grea dela 46 cr. pănă la 47 cr. marfă *ungurescă* tineră grea dela 48 cr. pănă la 49—cr., *de mijlocŭ* dela 48 cr. pănă la 48½ cr. — *uşoră* dela 49 cr. pănă la 49½ cr. — *marfă ţĕrănéscă* grea dela 46 pănă la 47 — cr. — *de mijlocŭ* dela 48½ cr. pănă la 49 cr.—*uşoră* dela 48½ cr. pănă la 49½ cr — *Marfă de România*, de *Bákony* grea dela — cr. pănă la — cr. transito mijlociă grea dela — cr. pănă la — cr însĕ transito uşoră dela — cr. pănă la — cr. transio dto ţepósă grea dela — cr. pănă la — cr. transito mijlociă dela — cr. pănă la — cr. *Marfă sêrbescă* grea dela 47—47½— cr. transito, mijlociă grea dela 47½—48 cr. transito, uşóră dela 47—48— cr.— Porcĭ îngrăşaţĭ de unu anŭ dela — cr. pănă la — cr., îngrăşaţĭ cu cucuruzŭ dela — cr. pănă la — cr., îngrăşaţĭ cu ghindă dela — cr. pănă la — cr. Cântăriţĭ la gară cu 4½.

Bursa de mărfurĭ din Budapesta dela 16 Iul. 1889

Seminţe	Calitatea per Hect	Preţulŭ per 100 chilogr. dela	pănă
Grâu Bănăţenescŭ	—	—	—
Grâu dela Tisa	79	8.45	8.50
Grâu de Pesta	79	8.40	8.45
Grâu de Alba-regala	79	8 45	8.50
Grâu de Bácska	79	8.45	8.50
Grâu ung. de nordŭ	79	.—	.—

Seminţe vechĭ orĭ noue	soiulŭ	Calitatea per Hect.	Preţulŭ per 100 chilg.. dela	pănă
Secară		70—72	6.50	6.70
Orzŭ	Nutreţŭ	60 62	—	—
Orzŭ	de vinars	62.64	—	—
Orzŭ	de bere	64.66	—	—
Ovĕsŭ		39.41	6.15	6.60
Cucuruzŭ	bănăţ.	75	5.05	5.15
Cucuruzŭ	altŭ soiu	73	4.95	5.05
Cucuruzŭ	"	—	—	—
Hirişcă	"	—	4.80	5.25

Preţulŭ pe 100 chilograme

Producte div.	Soiulŭ	Cursulŭ dela	pănă
Sem. de trif.	Luţernă ungur.		
—	francesă		
—			
"	roşiă	52.—	56.—
Oleu de rap.	rafinatŭ duplu	37.50	38.—
Oleu de in		6.25	6.50
Uns. de porc	dela Pesta		
"	dela ţéră		
Slănină	svêntată	52.50	52.50
"	afumată	56.—	57.—
Sêu			
Prune	din Bosnia în buţĭ		
"	din Serbia în sacĭ		
Lictarŭ	slavonŭ nou		
"	bănăţenescu		
Nucĭ	din Ungaria		
Gogoşĭ	ungurescĭ		
"	sêrbescĭ		
Miere	brută		
"	galbină strecurată	37.—	38.—
Ceară	de Rosenau	118	1.20
Spirtŭ	brutŭ	13.25	13.50
"	Drojdiuţe de spirt	18.—	18.50

Cursulŭ pieţei Braşovŭ

din 19 Iulie st. n. 1889.

Bancnote românescĭ	Cump.	9.39	Vênd.	9.41
Argintŭ românescŭ -	"	9.38	"	9.40
Napoleon-d'orĭ - - -	"	9.44	"	9.47
Lire turcescĭ - - -	"	10.66	"	10.70
Imperialĭ - - - -	"	9.66	"	9.70
Galbinĭ .	"	5.56	"	5.62
Scris. fonc. „Albina" 6%	"	102.—	"	—.—
" " " 5%	"	98.59	"	99.—
Ruble rusescĭ - - -	"	120. —	"	121.—
Discontulŭ - - - -	6½—8% pe anŭ.			

Cursulŭ la bursa de Viena

din 18 Iulie st. n. 1889.

Renta de aurŭ 4% - - - - - - -	99.95
Renta de hârtiă 5% - - - - - -	95.—
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare -	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (1-ma emisiune) - -	100.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (2-a emisiune) - -	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune) - -	112.50
Bonurĭ rurale ungare - - - - -	104.80
Bonurĭ cu clasa de sortare - - - -	104.80
Bonurĭ rurale Banatŭ-Timişŭ - - -	104.80
Bonurĭ cu cl. de sortare - - - -	104.80
Bonurĭ rurale transilvane - - - -	104.80
Renta de hârtiă austriacă - - - -	83.85
Renta de argintŭ austriacă - - - -	85.65
Renta de aurŭ austriacă - - - - -	109.85
Losurĭ din 1860 - - - - - - -	140.75
Acţiunile băncei austro-ungare - -	907.—
Acţiunile băncei de creditŭ ungar. -	316.75
Acţiunile băncei de creditŭ austr. -	303.—
Galbenĭ împĕrătescĭ- - - - - - -	5.64
Napoleon-d'orĭ - - - - - - - -	9.47
Mărcĭ 100 împ. germane - - - -	58.27½
Londra 10 Livressterlinge - - - -	119.15

Bursa din Bucurescĭ din 18 Iulie.

Valorĭ	%	se cump.
Rentă română perpetuă 1875	5%	97.½
Renta română amortisabilă . .	5%	97.—
dtto	4%	81.¾
Renta rom. (rurale convertite)	6%	100.¾
Oblig. de statŭ C. F. Române	6%	—.—
idem idem	5%	—.—
Imprumutulŭ Openheim 1866 .	8%	—.—
Imprumutulŭ Oraş. Bucurescĭ .	5%	86.¾
idem idem din 1884	5%	—.—
Impr. or. B. cu prime Loz. fr. 20	—	—.—
Credit fonciarŭ ruralŭ	7%	101.¾
idem idem	5%	96.—
Credit Fonc. Urb. din Bucurescĭ	7%	102.—
idem idem . . .	6%	101.½
idem idem	5%	92.½
Credit Fonc. Urban din Iaşĭ. .	5%	72 —
Oblig. Casei Pensiunilor fr. 300	10 fr	250.—
	V. N.	
Banca Naţion. ult. div. 78.15	500	—.—
Dacia-România ult. div. 24 lei	200	—.—
Naţionala de asig. ult div. 18 lei	200	—.—
Banca Rom. ult. div. fr. 10 . .	500	—.—
Soc. Rom. de Constr ult. div.	250	—.—
Soc. Bazalt. Artif. ult. div. lei 27.50	250	—.—
Soc. Rom. de Hârtie ult. div.	100	—.—
Soc. de Reas. ult. div. 10 l. aur	200	—.—
Naţion. de Asig. ult. div. 128.35	—	—.—
Societ. de Constr. ult. div. . .	-	—.—
Societ. de Hârtie ult. div. . .	—	—.—
Agio în Bursă	—	0.15
Rubla de hârtie	—	—.—
Banca Naţion. a României		
Scompt.	6%	—.—
Avansurĭ pe efecte	7%	—.—
Avansurĭ pe Lingourĭ	7%	—.—

Cursulŭ losurilorŭ private din 16 Iulie.

	cump.	vinde
Basilica . . .	8 35	8.55
Creditŭ	183.75	184.25
Clary 40 fl. m. c. . .	61.30	61.90
Navig. pe Dunăre . .	126.—	130.—
Insbruck	26.25	27.25
Keglevich	36.—	38.—
Krakau	24.50	25.50
Laibach	24.—	24.50
Buda	60.50	62.25
Palffy	61.20	61.50
Crucea roşie austr. . .	18.25	18.75
dto ung. . .	12.75	13.—
dto ital. . .	16.50	17.—
Rudolf	19.75	20.25
Salm	— —	—.—
Salzburg	26.—	26.50
St. Genois . . .	63.50	64.—
Stanislau	—.—	37.—
Trieitine 4½% 100 m. c.	—.—	156.—
dto 4% 50 .	—.—	75 25
Waldstein . . .	42.75	43 75
Windischgrätz . . .	57.—	58.—
Sêrbescĭ 3% . . .	—.—	—.—
dto de 10 francĭ	—. —	—.—
Banca h. ung. 4% . .	109.50	110 50

Editorŭ şi Redactorŭ responsabilŭ:
Dr. Aurel Mureşianu.

IUON MIRCIA

carele în anulŭ 1849 a slujitŭ în **Avrigŭ** la **baronulŭ Bruckenthal,** se provócă, ca în **interesulŭ sĕu propriu** sĕ încunosciinţeze pe **„Administraţiunea“** acestei foi despre locuinţa sa, unde se află de presentŭ.

121,4—2

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei“ à 5 cr. se potŭ cumpĕra în tutungeria **I. Gross,** şi în librăria **Nicolae Ciurcu.**